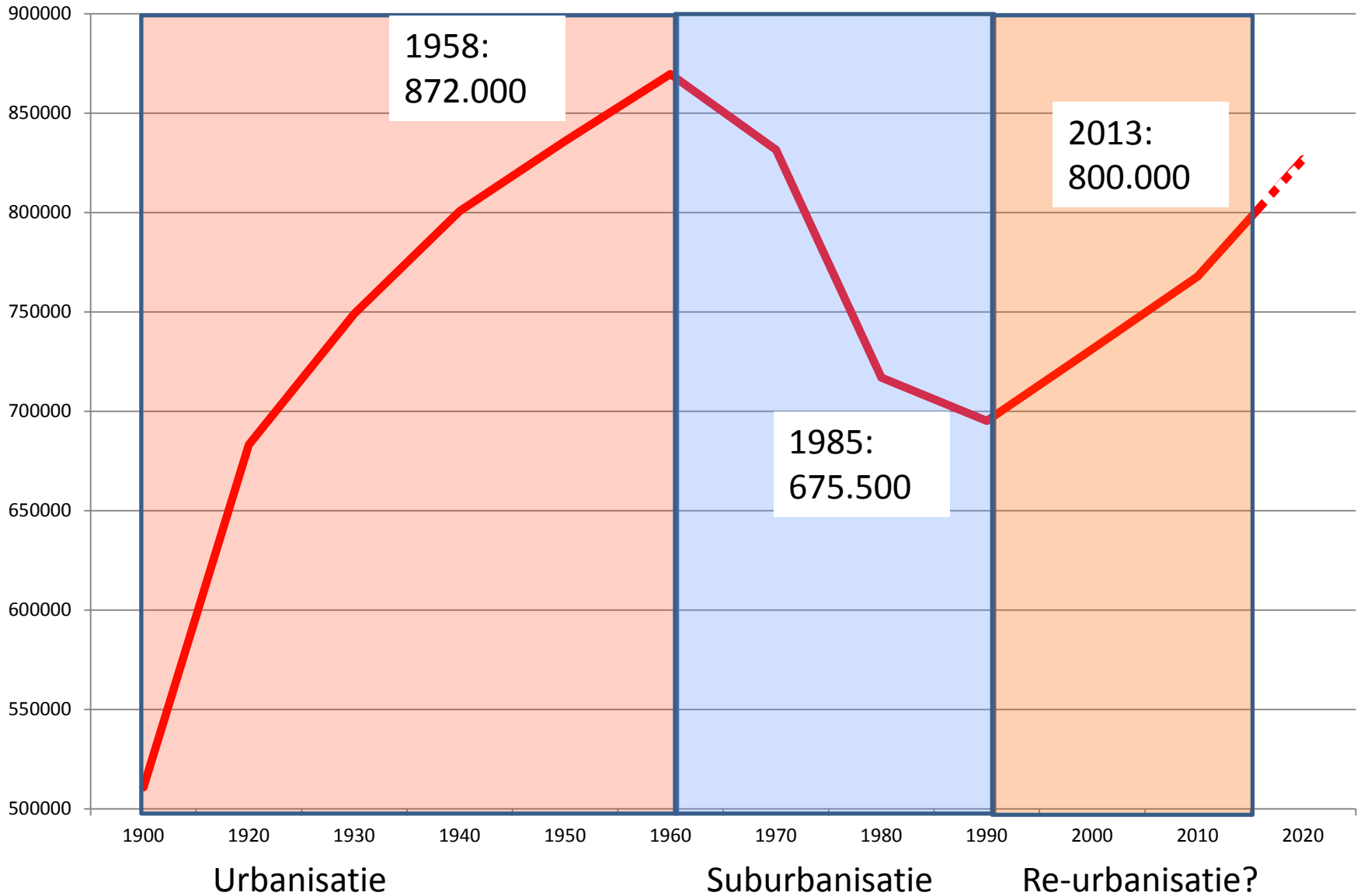

A photograph of a woman in a black coat and yellow turtleneck pushing a stroller with an orange canopy on a cobblestone street in Amsterdam. A bicycle is parked against a dark brick wall on the left, and a red vintage car is on the right. The scene is a narrow urban alleyway.

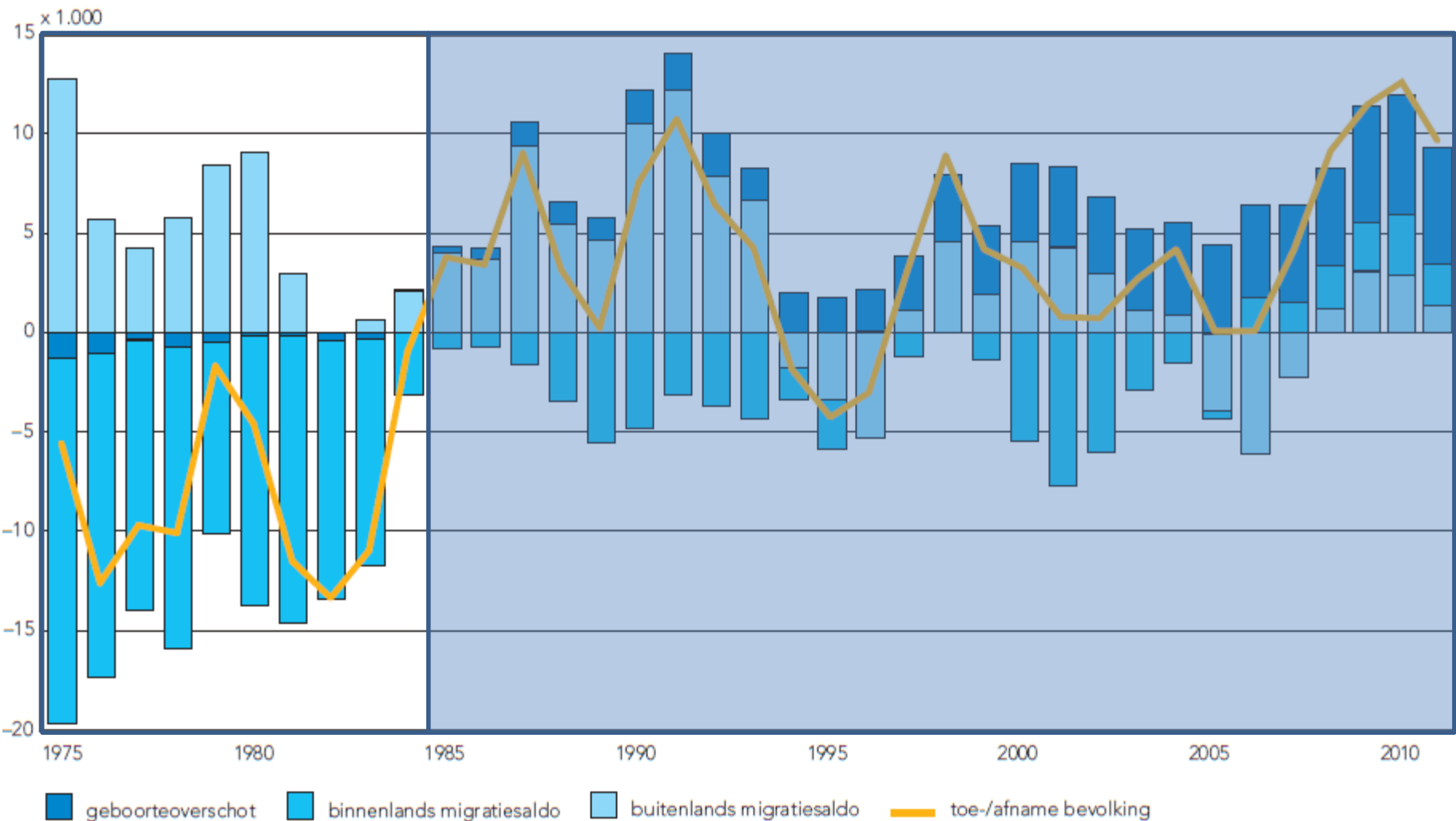
Nieuwe woonpatronen van middenklassegezinnen in Amsterdam

Willem R. Boterman
Universiteit van Amsterdam
Urban Geographies

Inwoners Amsterdam 1900-2020

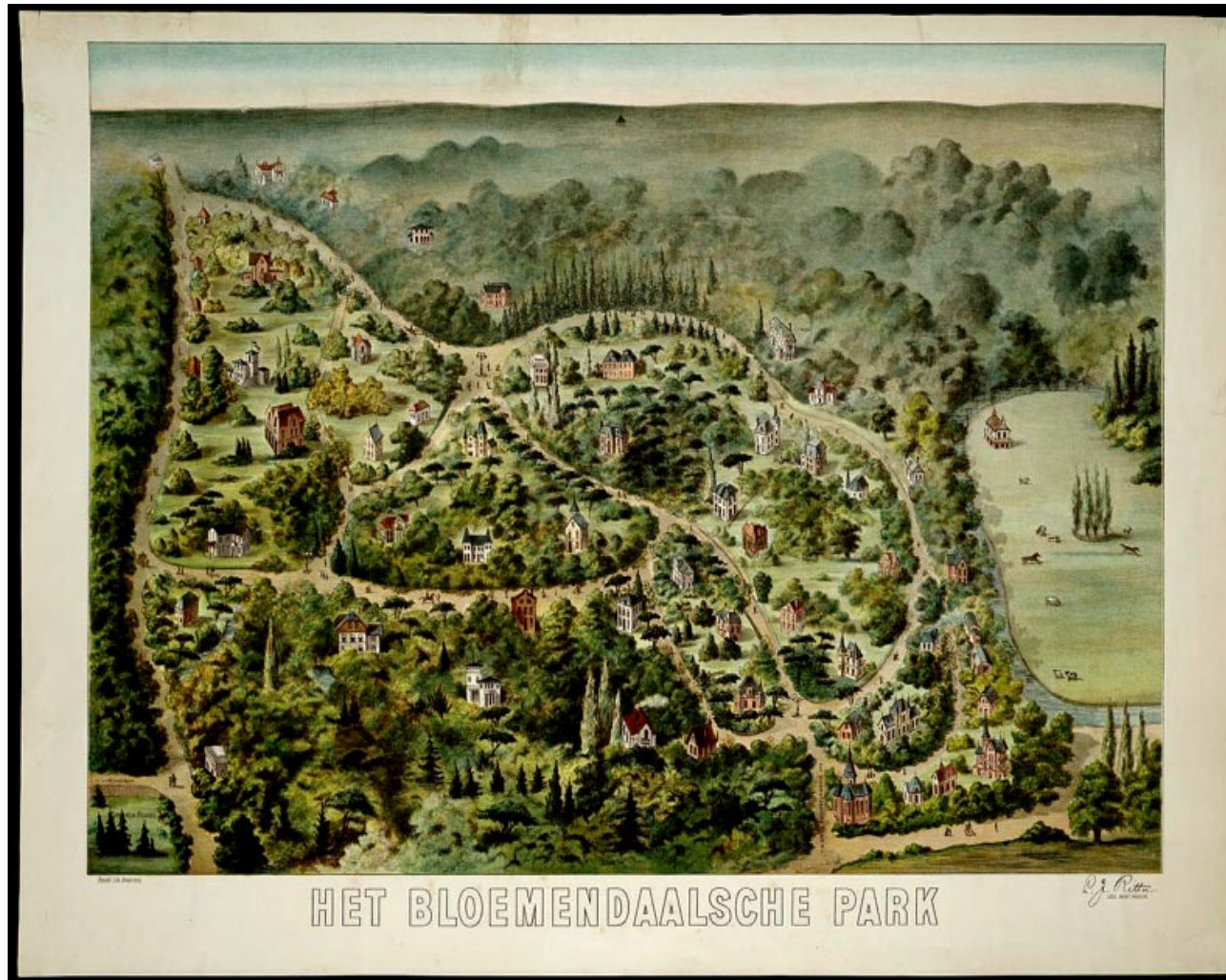

Bevolkingsdynamiek Amsterdam 1975-2011

Suburbanisatie

- Begonnen eind 19de eeuw

Suburbanisatie

- Doorknippen van de band tussen wonen en werken door technologische veranderingen in de transportinfrastructuur:
- Tram en Trein
- Later: de Auto

1900

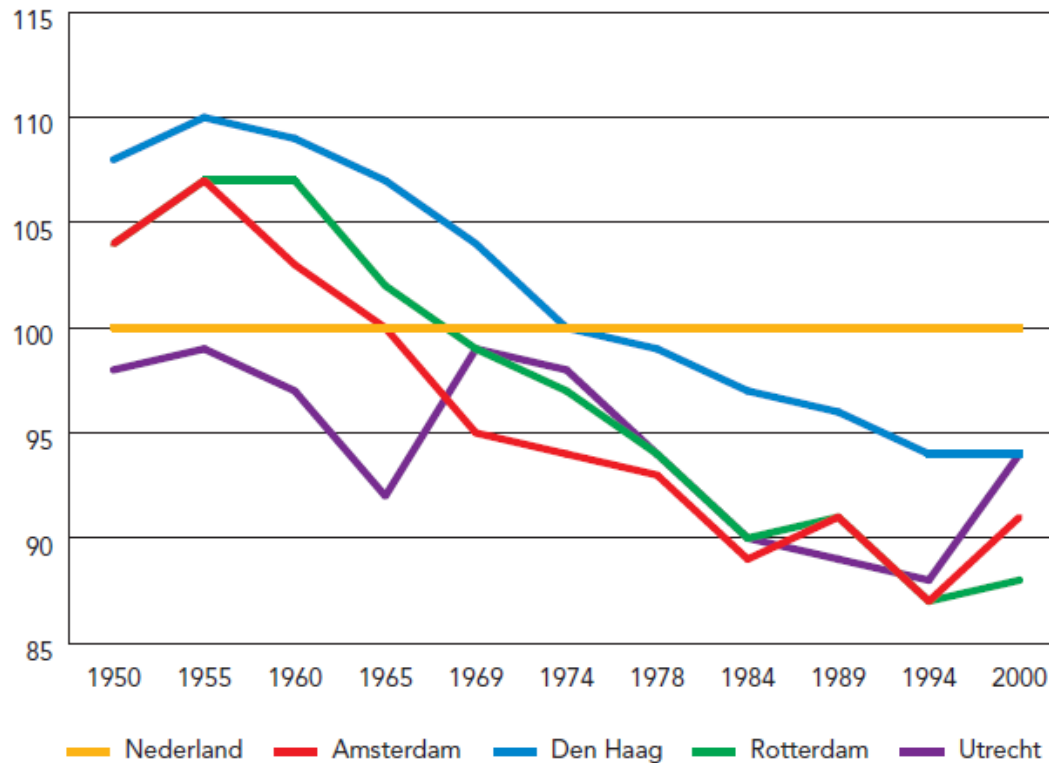
1930

1960

elite → gegoede burgerij → gewone man

Suburbanisatie vooral van (hogere) middenklasse

Ontwikkeling besteedbaar inkomen van inkomensstrekkers in de vier grote steden, 1950-2000 (indexcijfers; Nederland = 100)

Bron: CBS/Statline

Verpaupering van binnensteden

Verpaupering van binnensteden

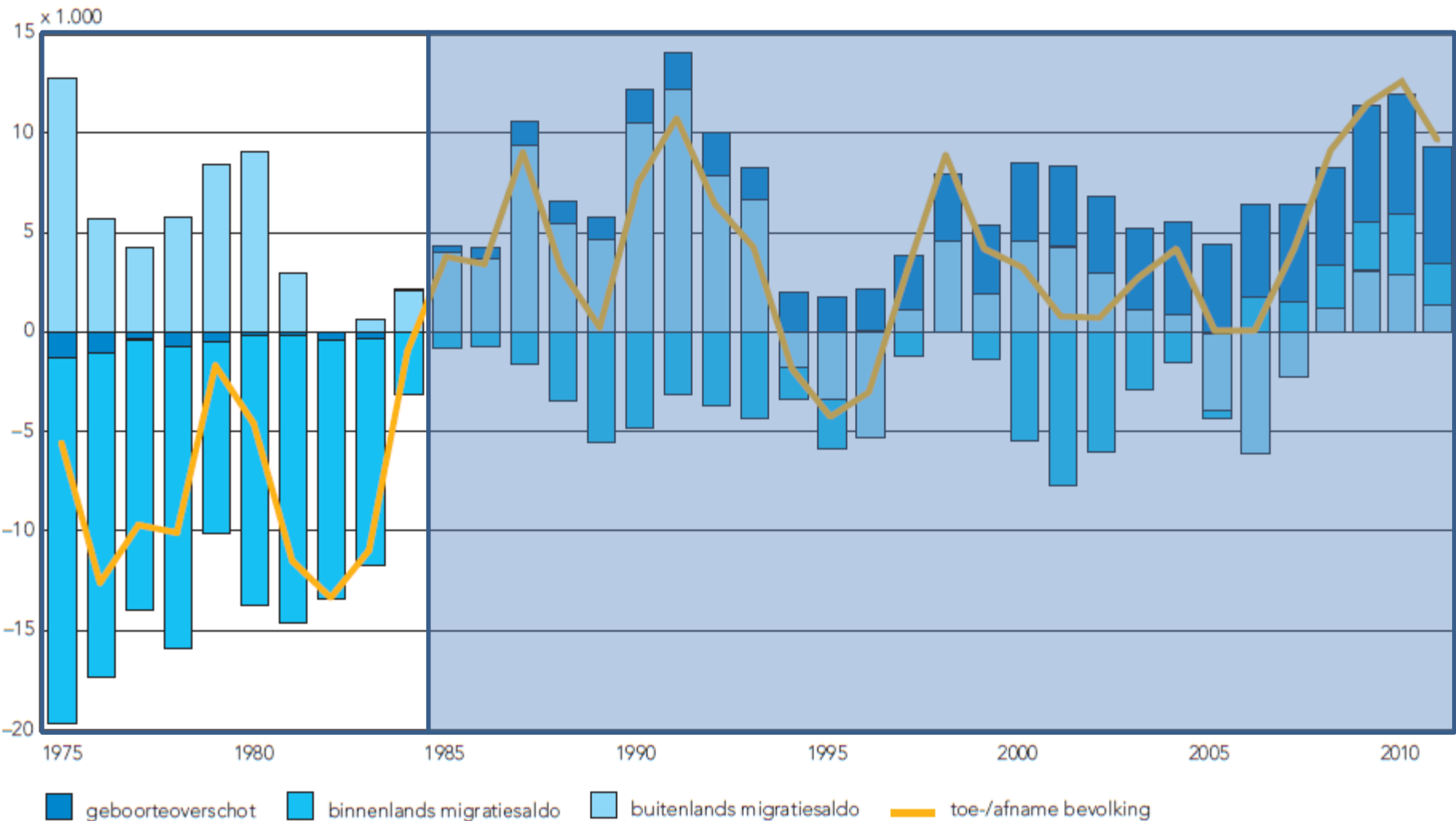

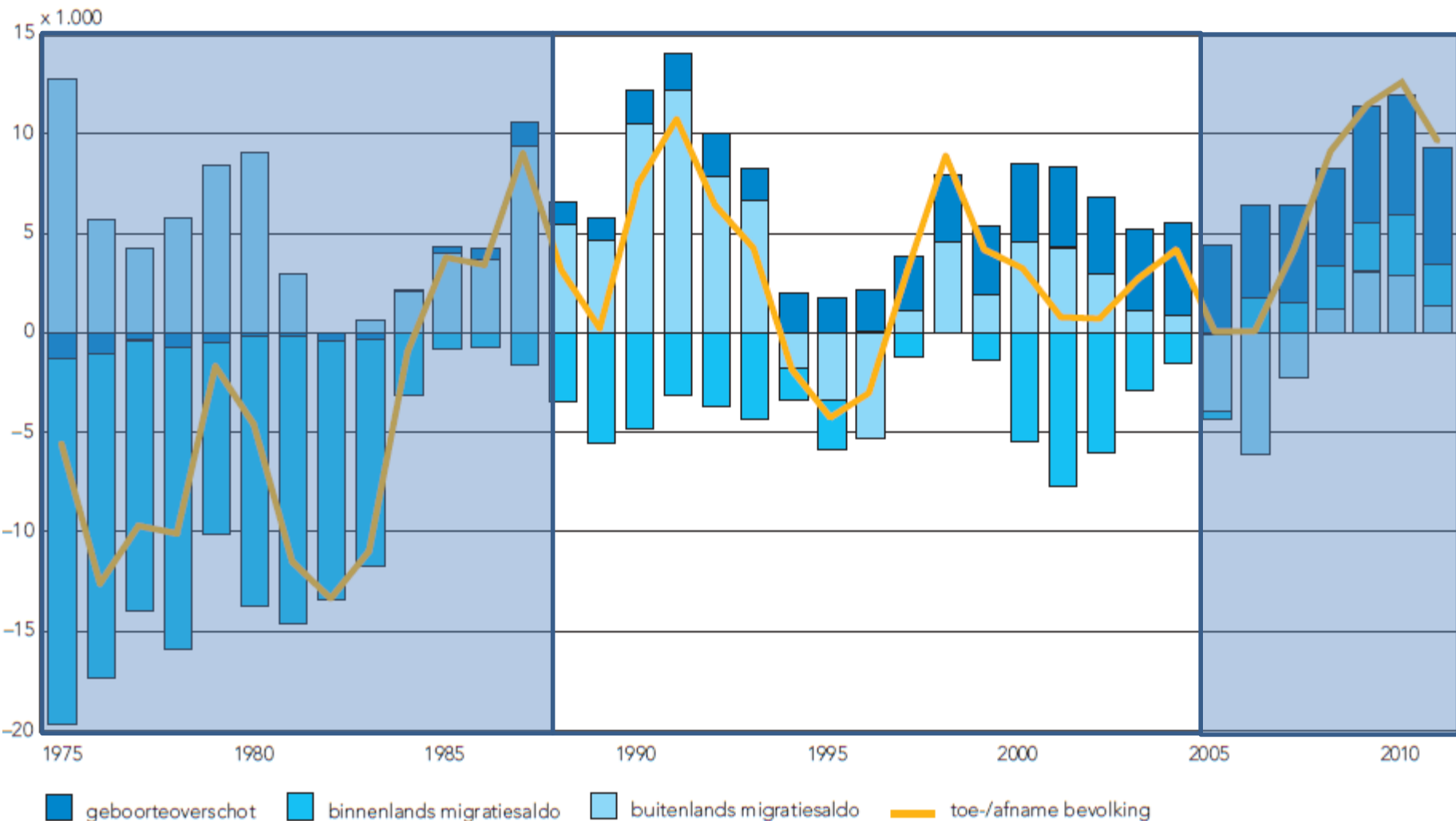
Suburbanisatie vooral van gezinnen

- 1950 24% van de Amsterdamse bevolking 0-14 jaar
- In 1986 (dieptepunt) slechts 13% 0-14 jaar

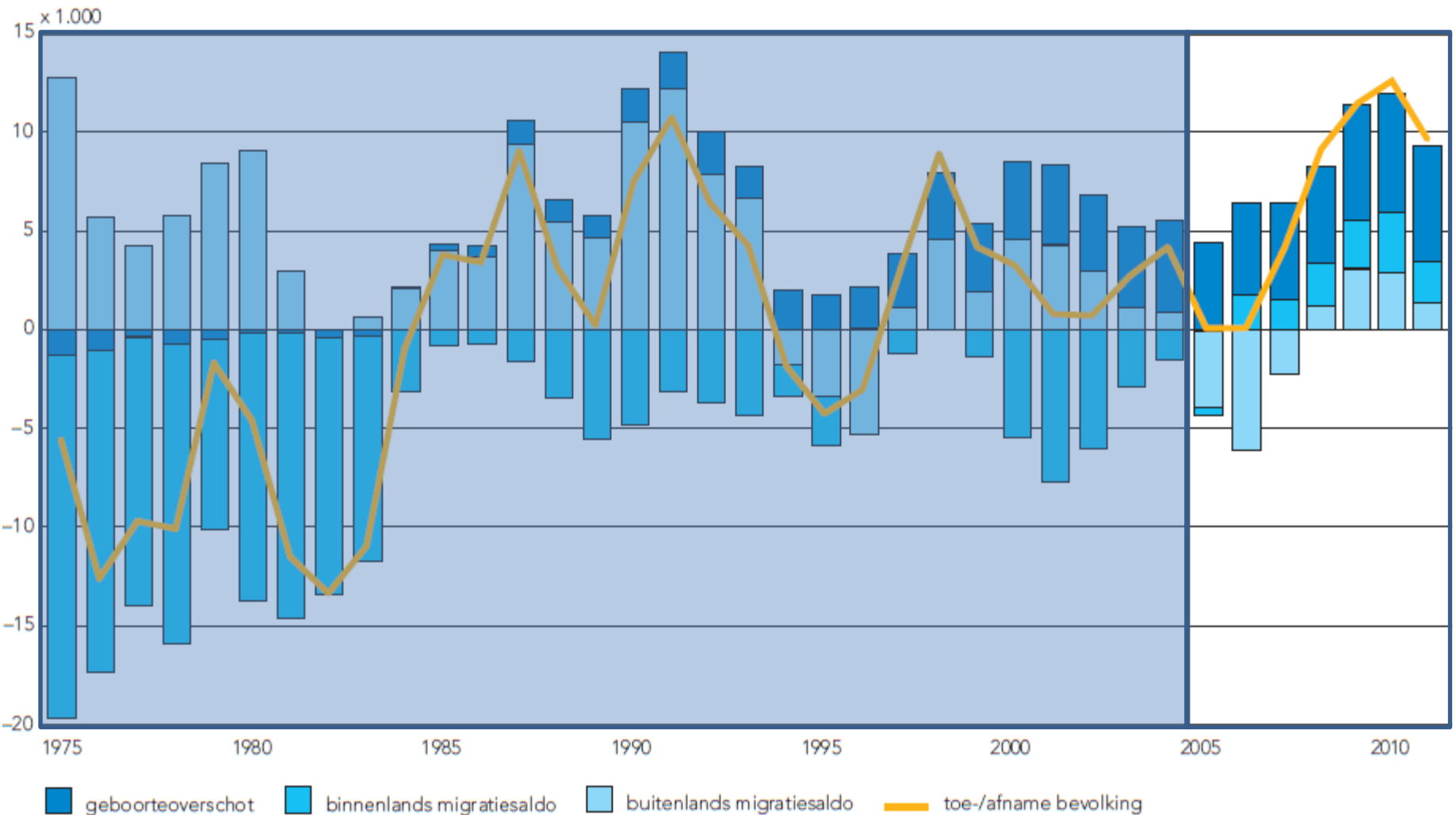
Bevolkingsdynamiek Amsterdam 1975-2011

Bevolkingsdynamiek Amsterdam 1975-2011

Bevolkingsdynamiek Amsterdam 1975-2011

Gezinnen in de Regio Amsterdam

bron O&S 2012

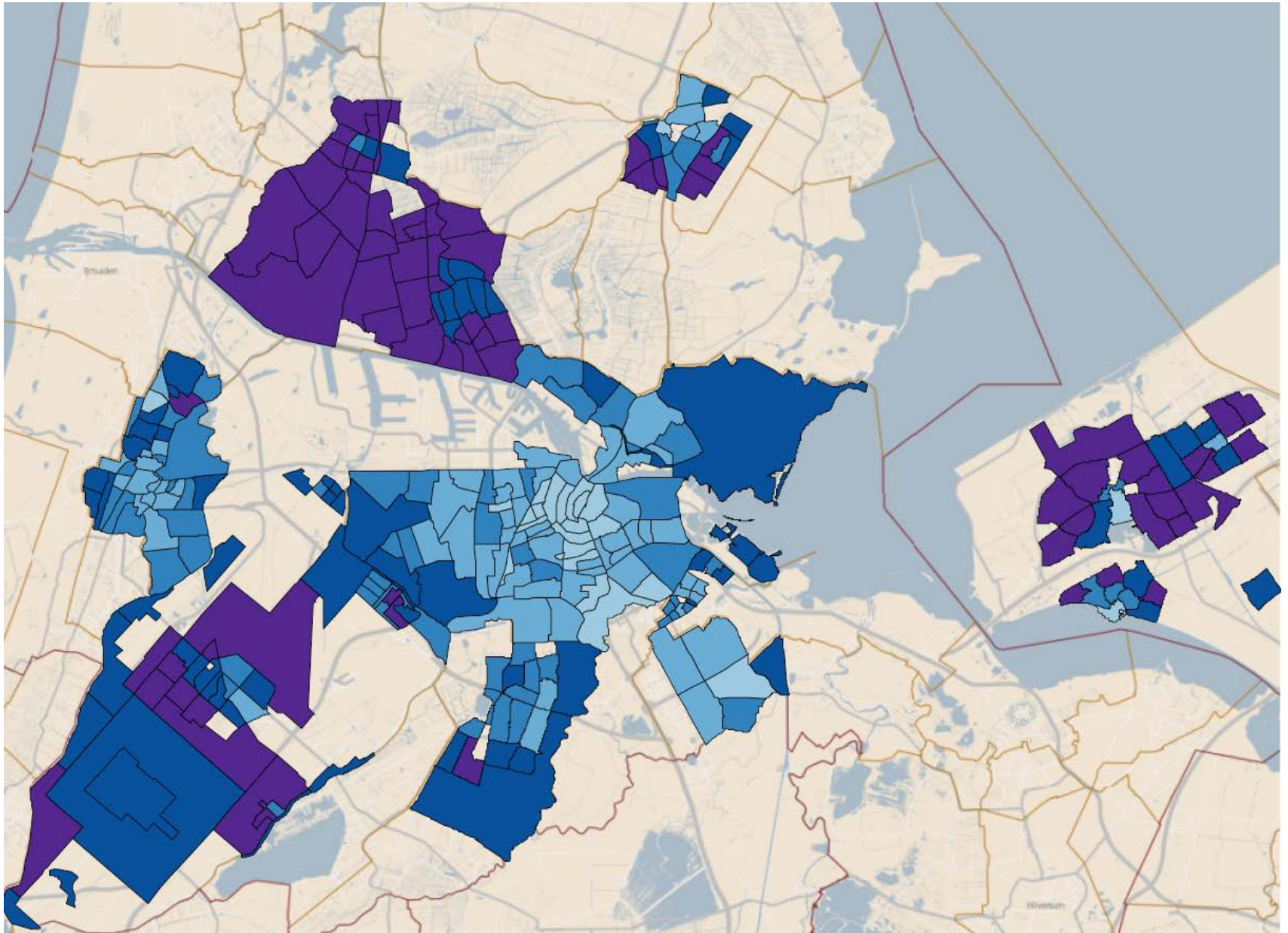
Amsterdamse Metropoolregio (zonder Amsterdam)

- 37,1% huishoudens met kinderen
- 18,6% kinderen (leeftijd 0-14)

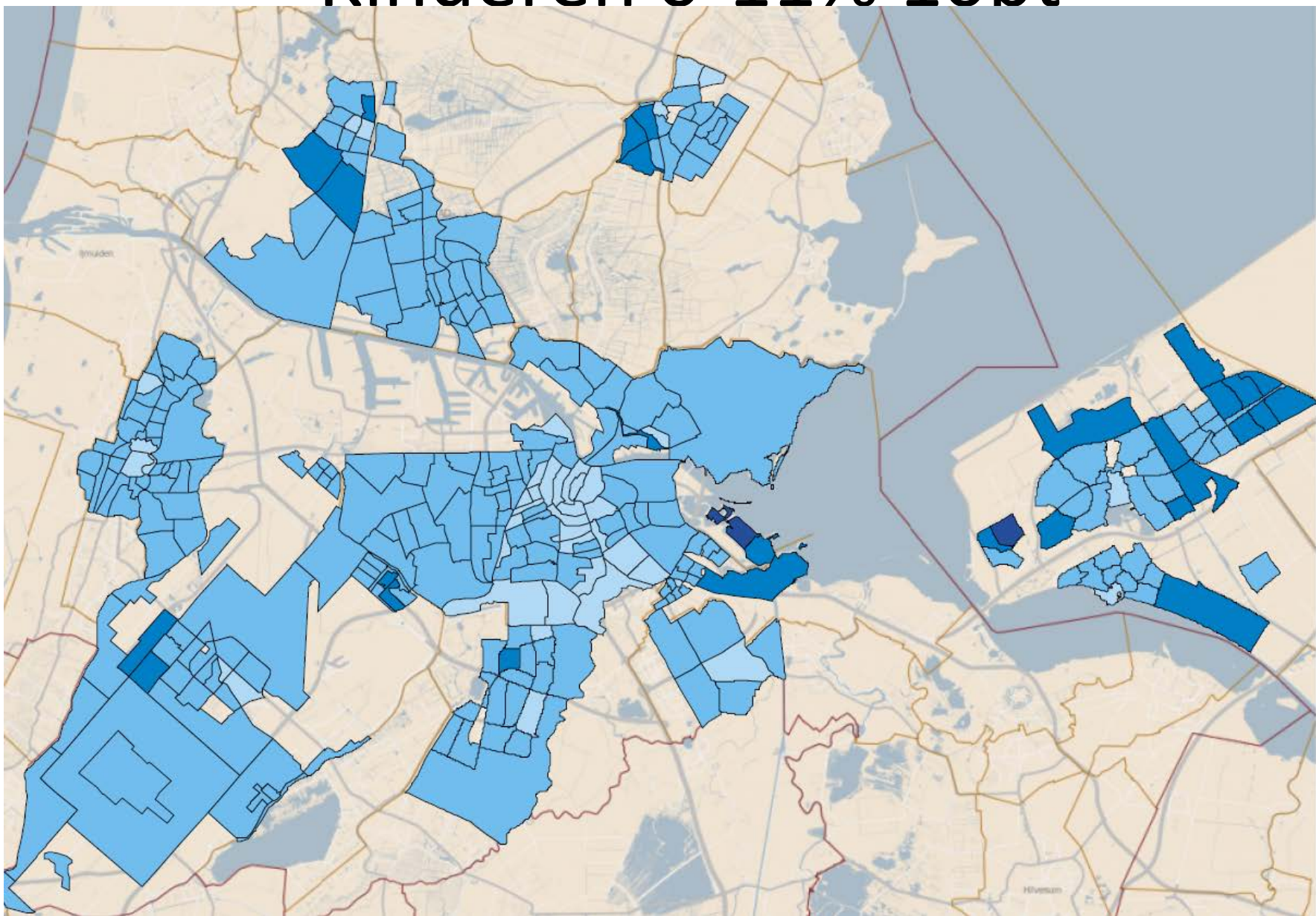
Amsterdam

- 24,7% huishoudens met kinderen
- 15,9% kinderen (leeftijd 0-14)

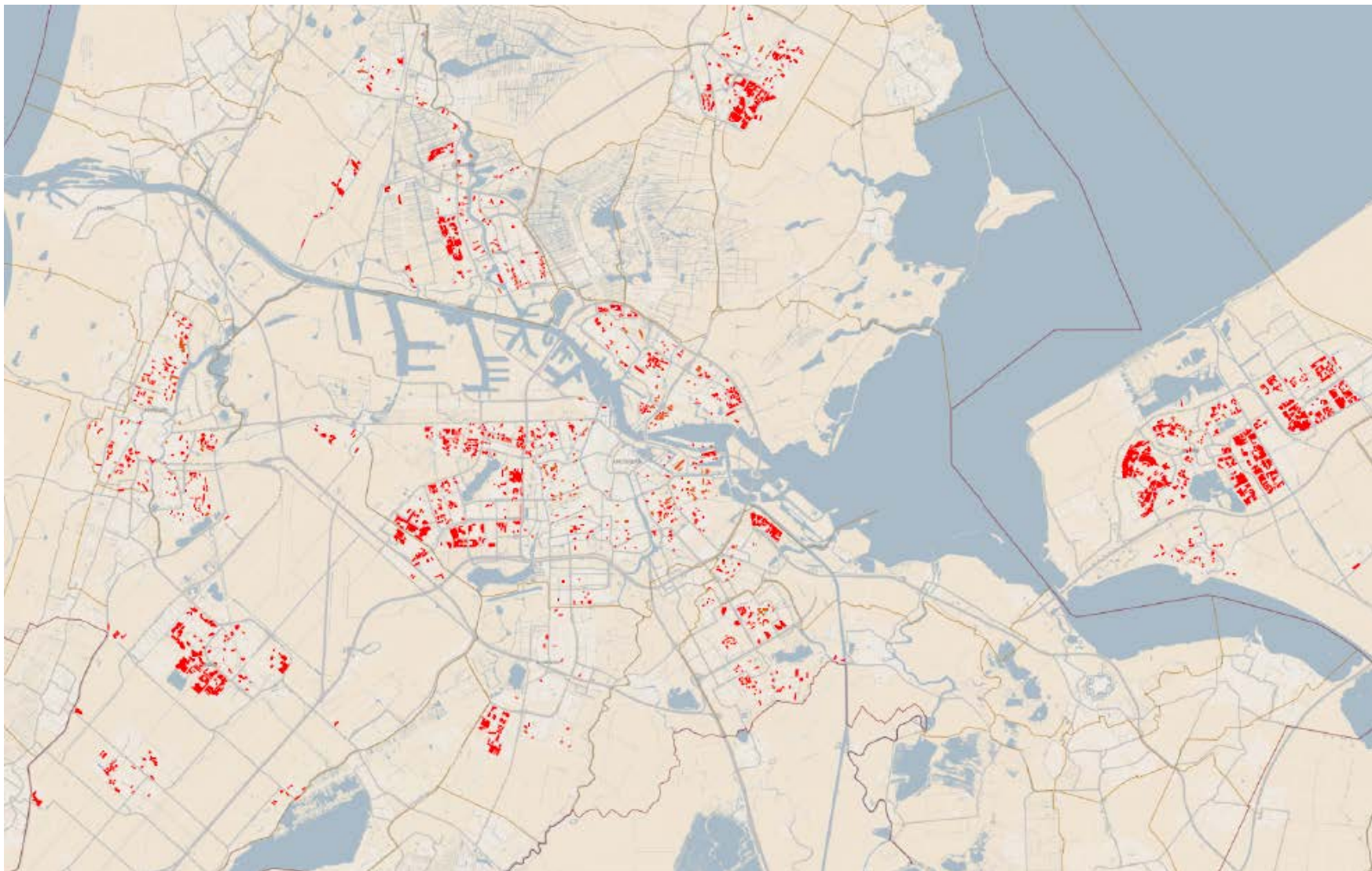
Tweeoudergezinnen 2011 (tienpuntschaal)

Kinderen 0-11% 10pt

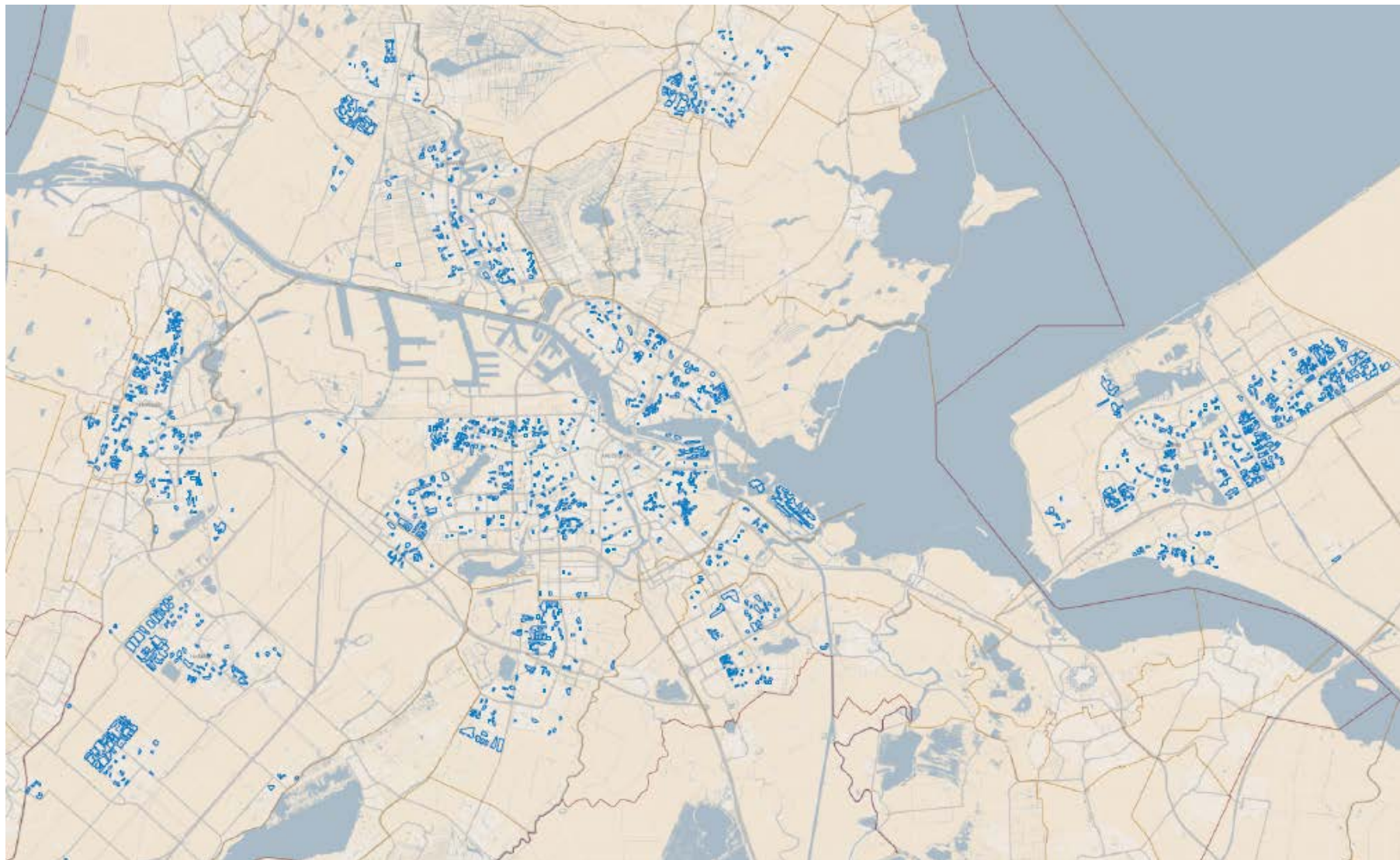

Concentraties kinderen 0-11 2000

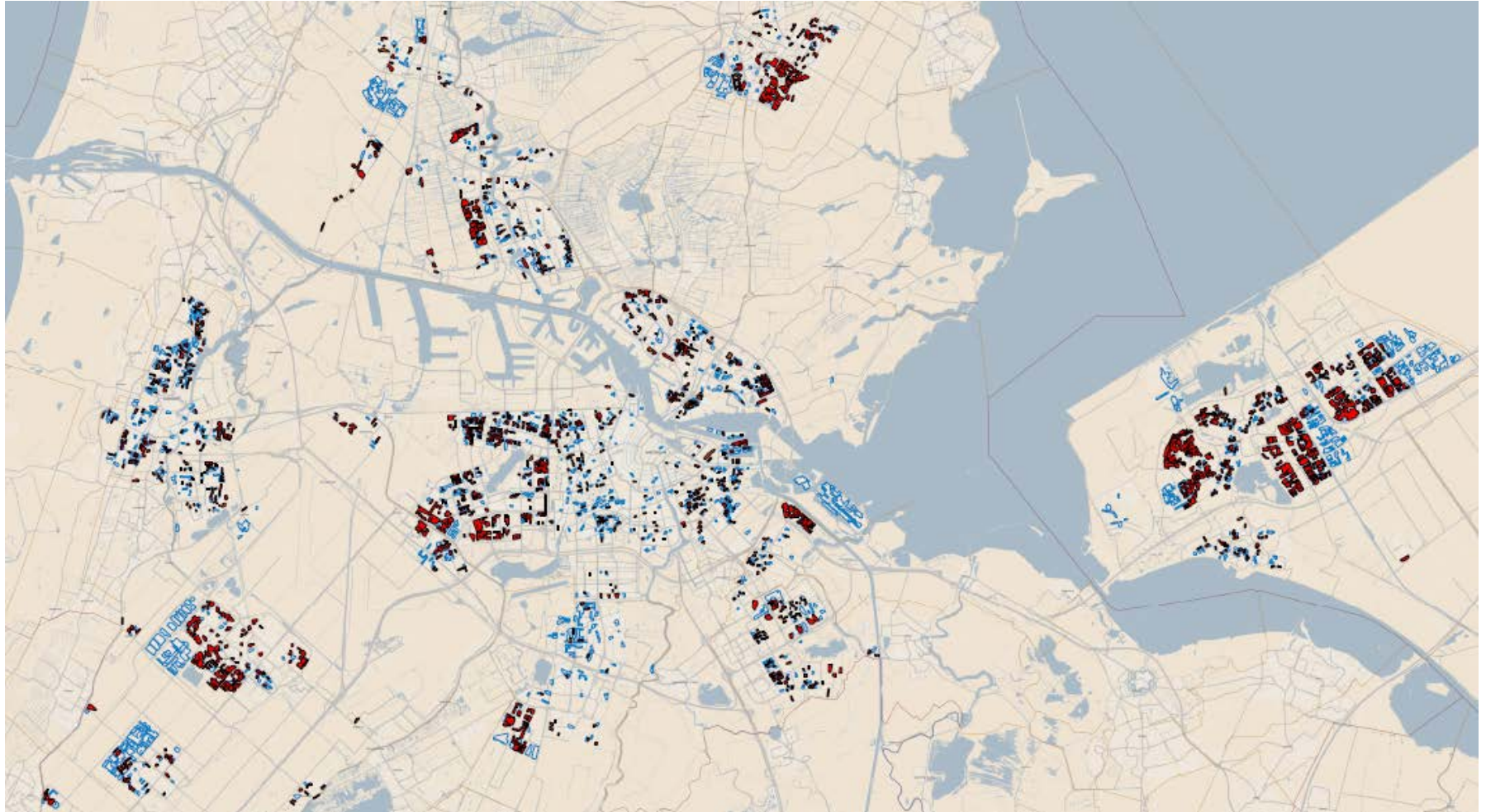

Concentraties kinderen 0-11 2010

Concentraties kinderen 2000 (rood)- 2010 (blauw)

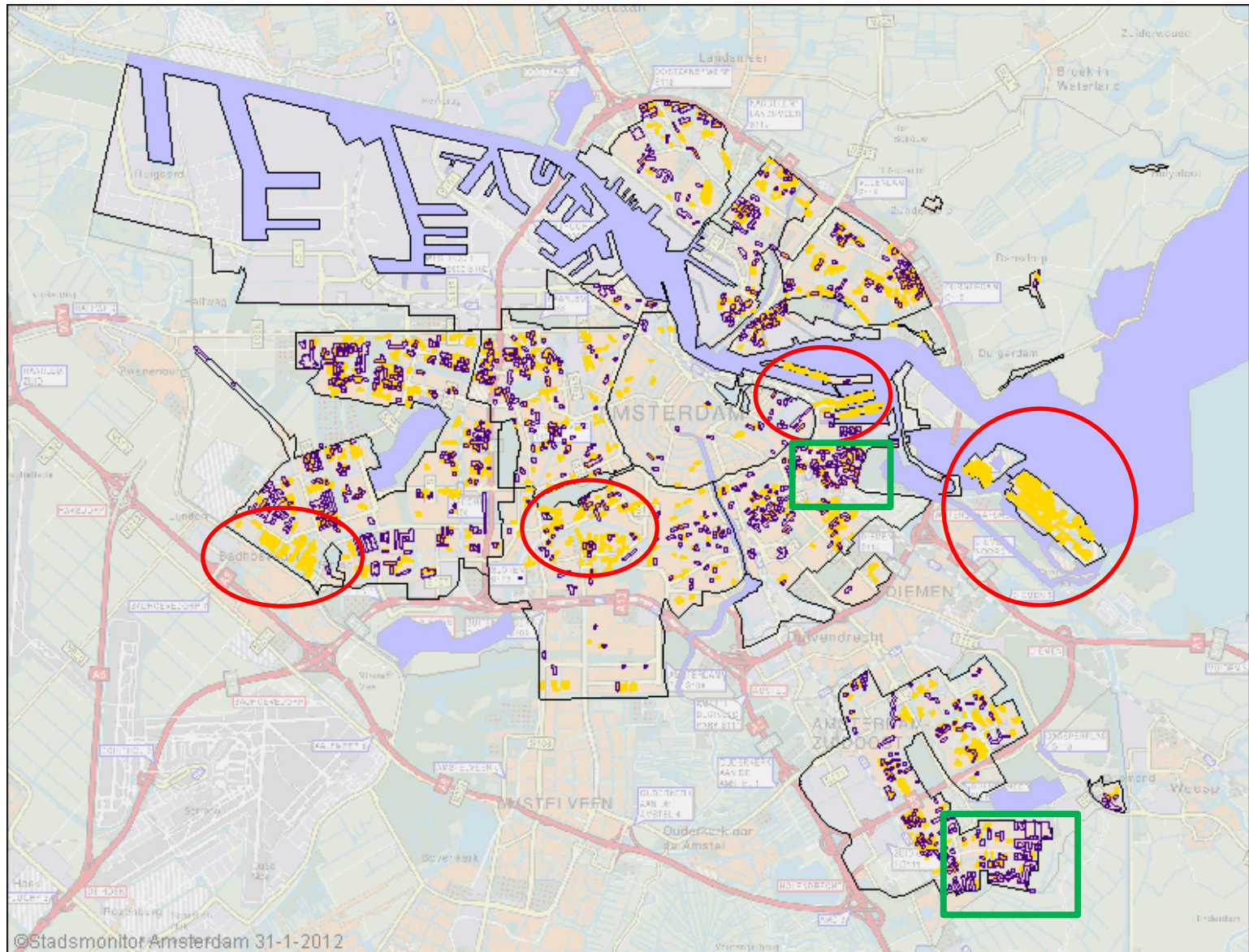
Trend in % gezinshuishoudens

bron (CBS, 2007)

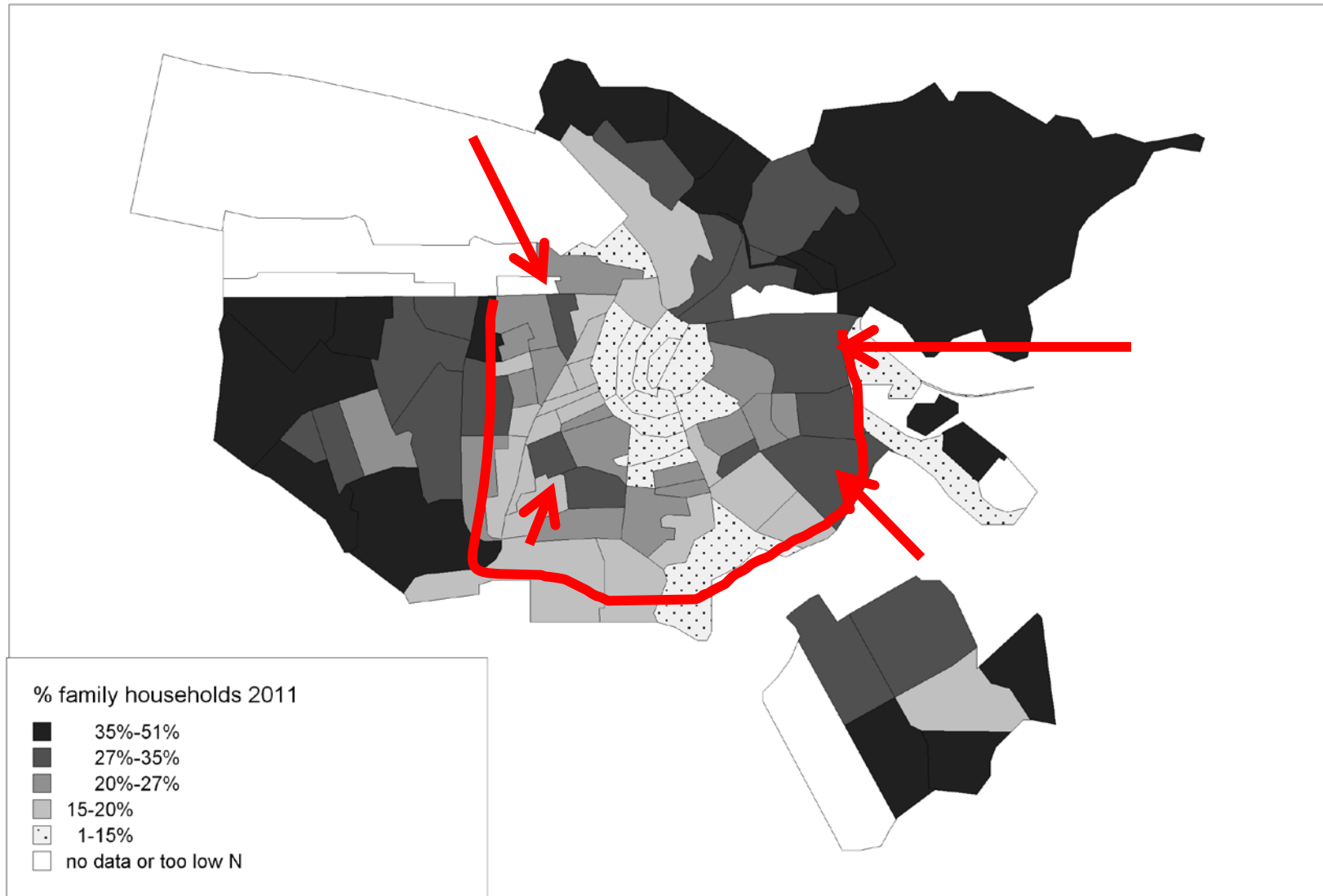
	1987	1997	2002	2007	2012
Amsterdam	21,6	23,2	24,0	24,4	24,7

Veranderende Concentraties Kinderen (0-11)

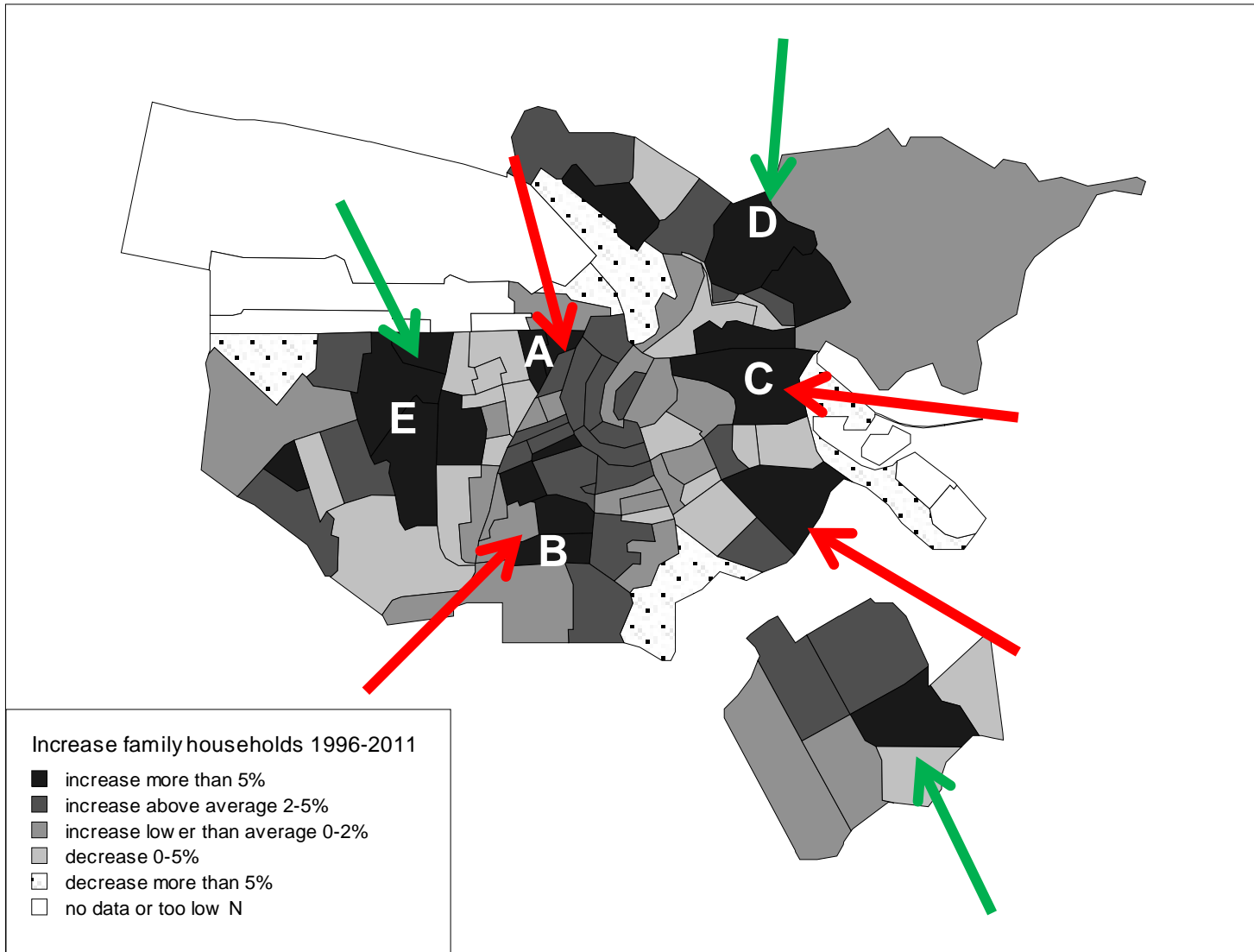
1994 (paars) 2010 (geel)

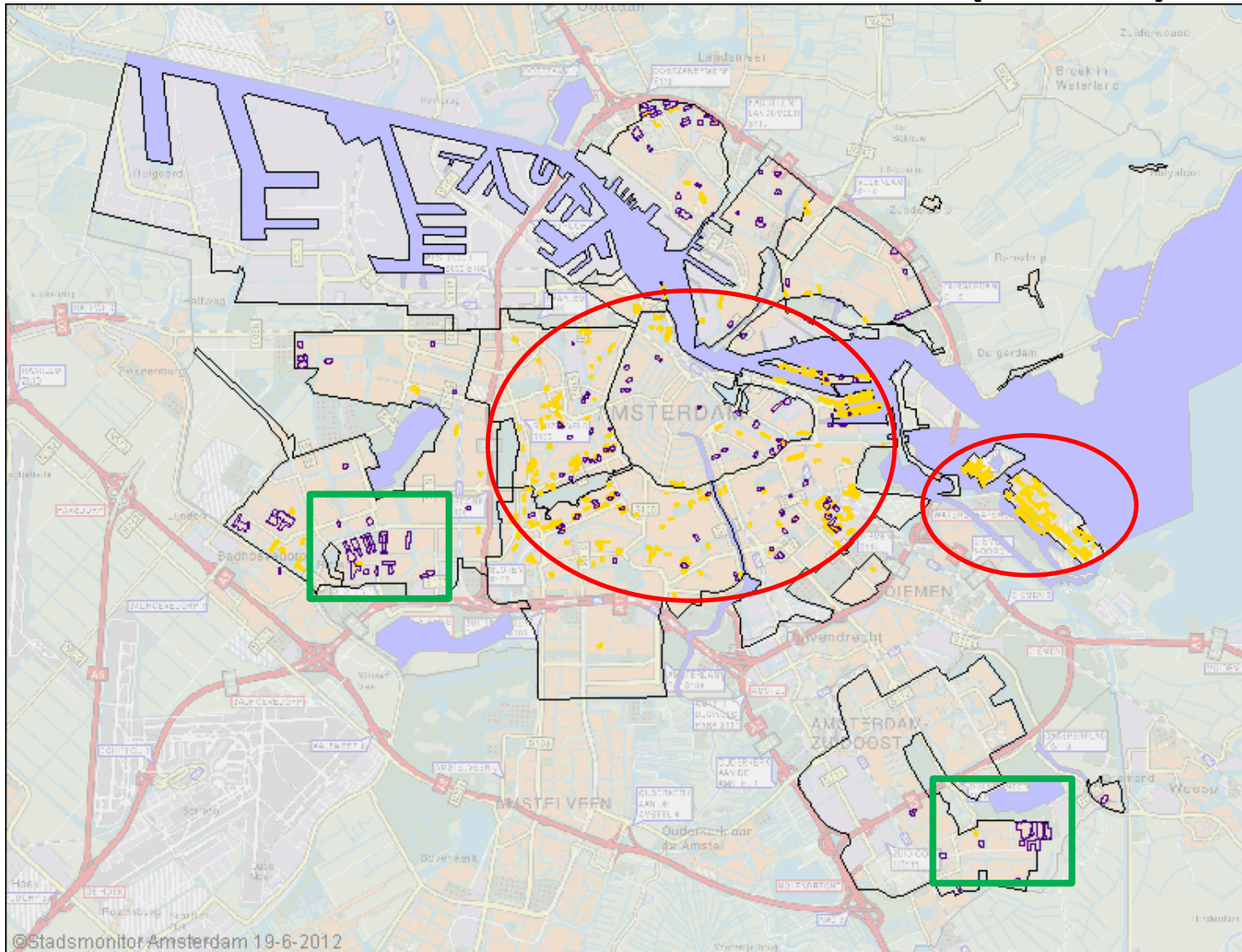
% huishoudens met kinderen in Amsterdamse buurten 2011

% toename huishoudens met kinderen in Amsterdamse buurten 1996-2011

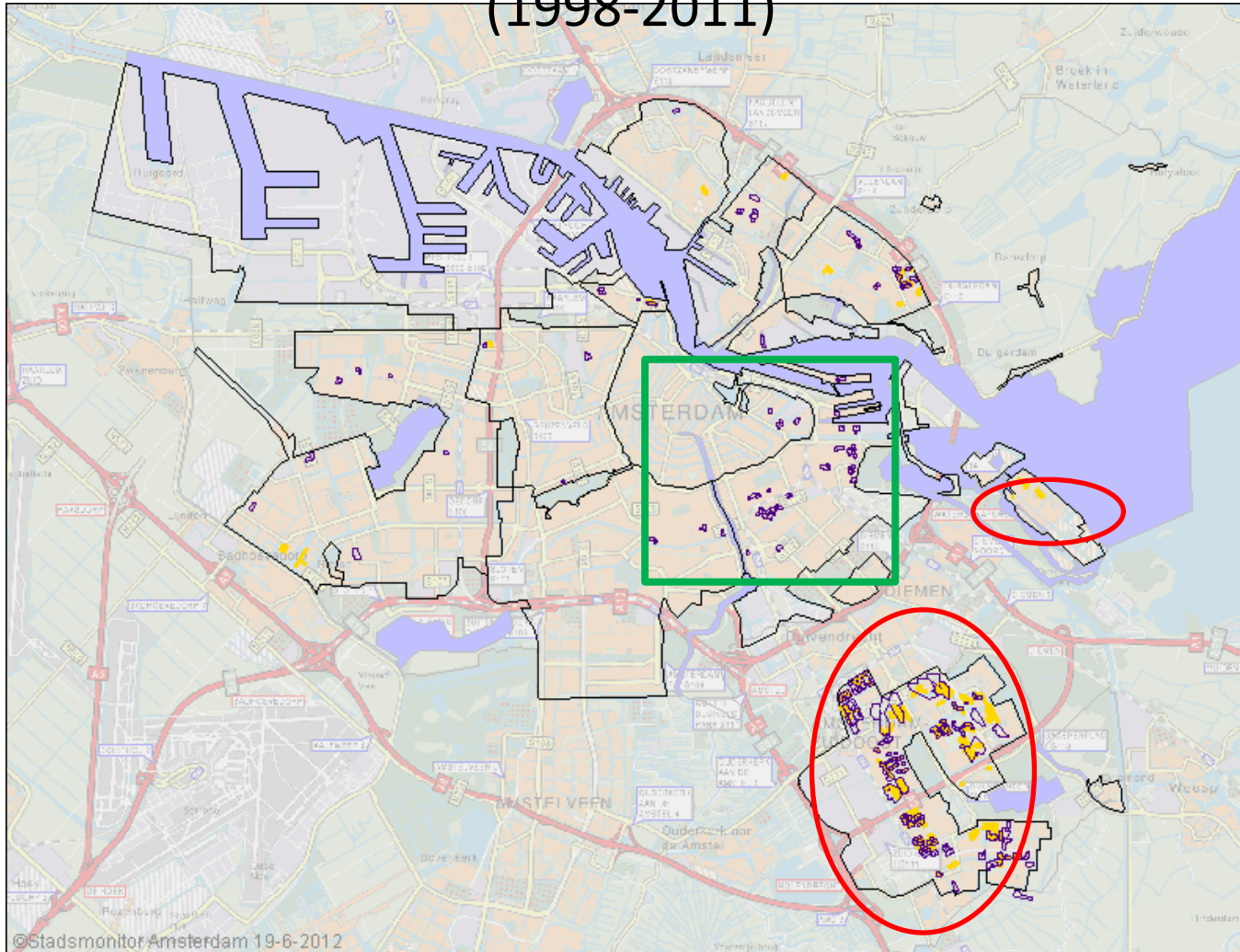

Veranderende concentraties autochtone kinderen (0-11)

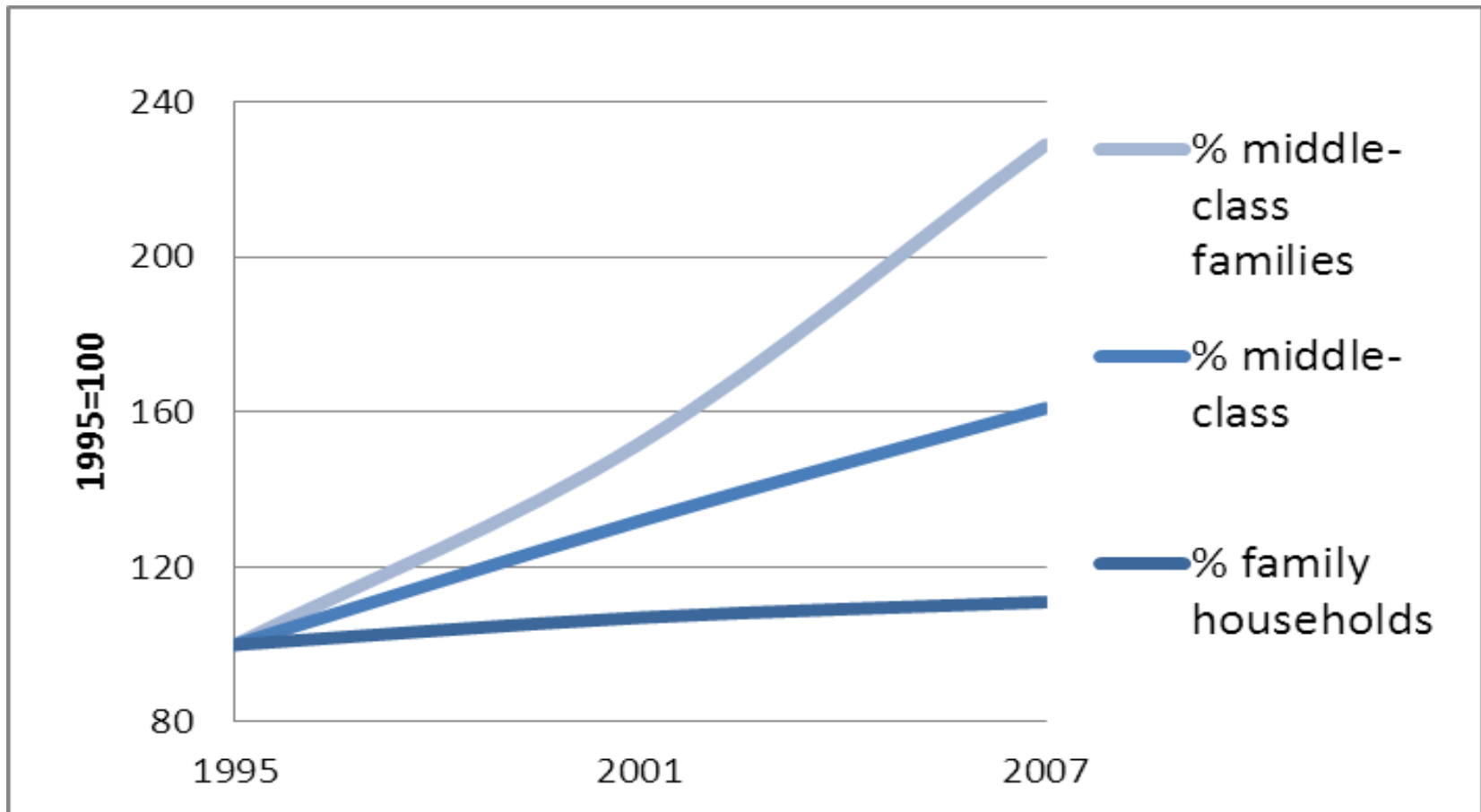
Veranderende concentraties Surinaams-Amsterdamse kinderen (0-11)

(1998-2011)

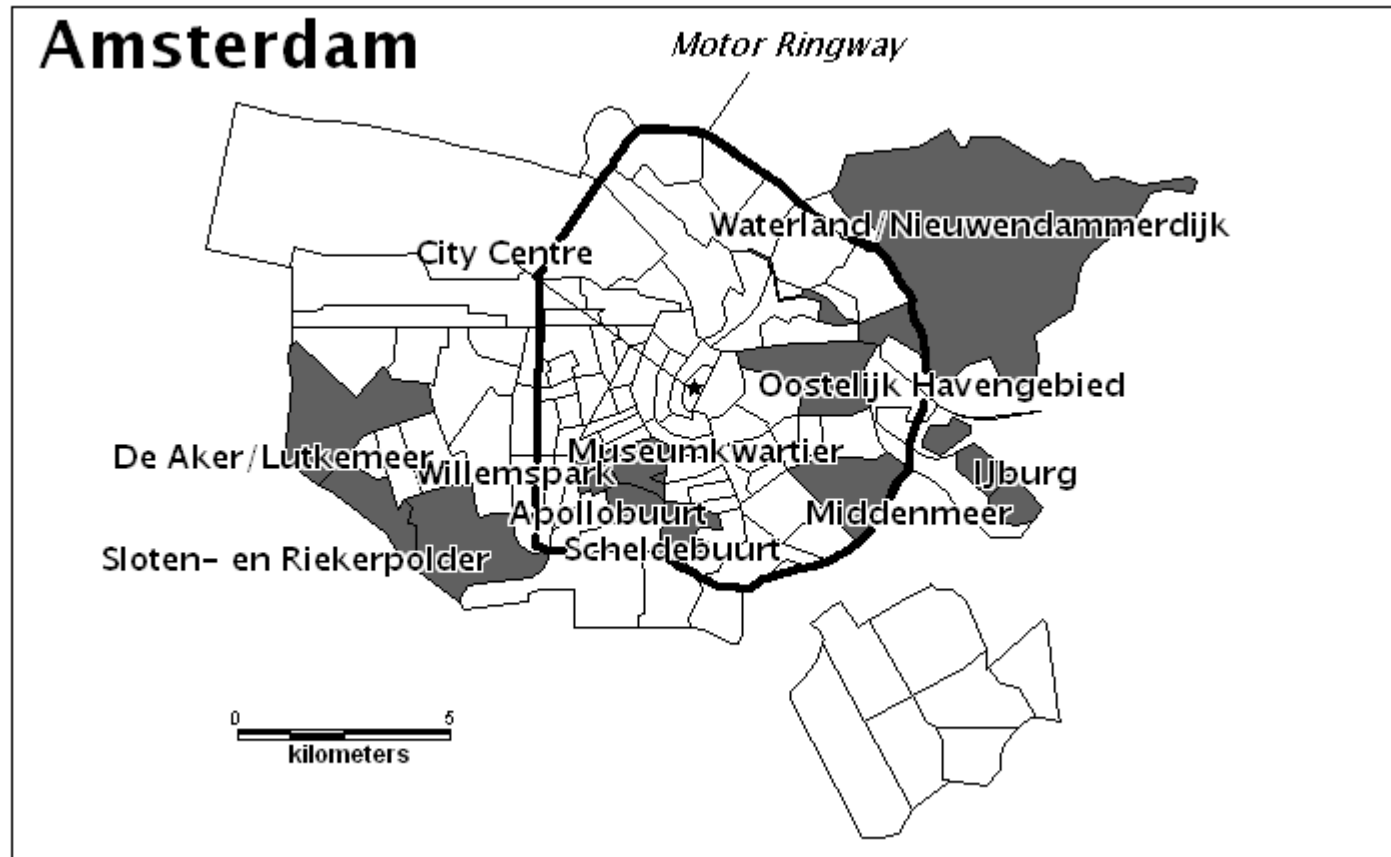

Toename middenklassegezinnen

Middenklassegezinsbuurten

Amsterdamse buurten met het hoogste percentage middenklassegezinnen

	Gezinnen 2007	Middenklasse gezinnen 2007
	(%)	(%)
IJburg	49,2	27,9
Waterland/Nieuwendammerdijk	40,2	23,5
Apollobuurt	27,1	22,2
Middenmeer	31,7	21,8
Oostelijk Havengebied	31,7	20,0
De Aker/Lutkemeer	45,9	19,8
Willemspark	26,9	19,4
Sloten en Riekerpolder	43,1	18,3
Scheldebuilt	20,7	15,2
Museumkwartier/Duivelseiland	20,6	15,7
Amsterdam	24,1	7,7

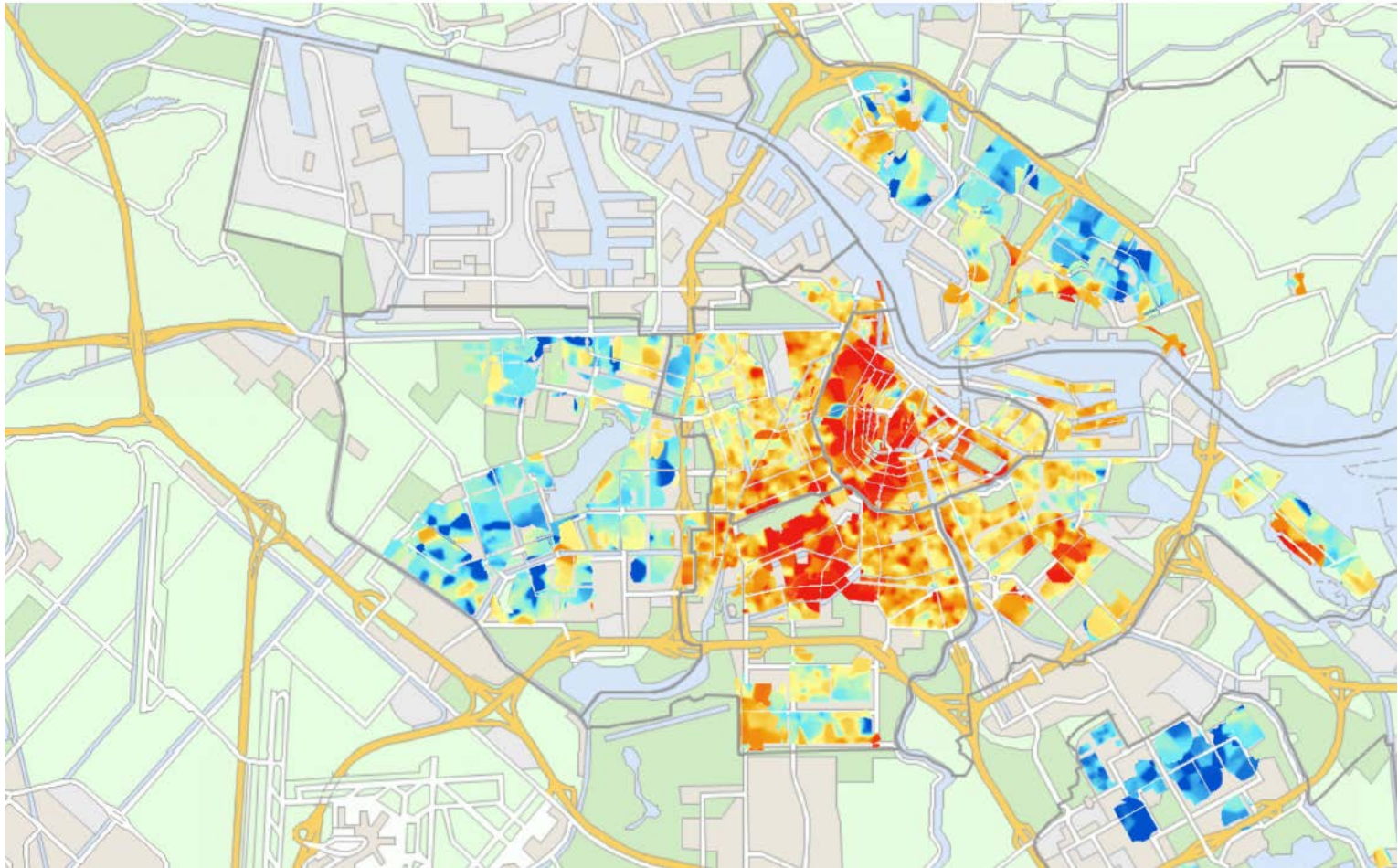
Eerste conclusies

- Middenklassegezinnen nemen toe
- Nieuwbouwlocaties zoals Oostelijk Havengebied, IJburg, en De Aker blijken ook aantrekkelijk
- Groei vooral ook in binnen de ring gelegen buurten

Waarom een toename van middenklassegezinnen?

- Gentrification: de algemene toename van middenklasse in de stad

M² prijs woningen 2011

Waarom een toename van middenklassegezinnen?

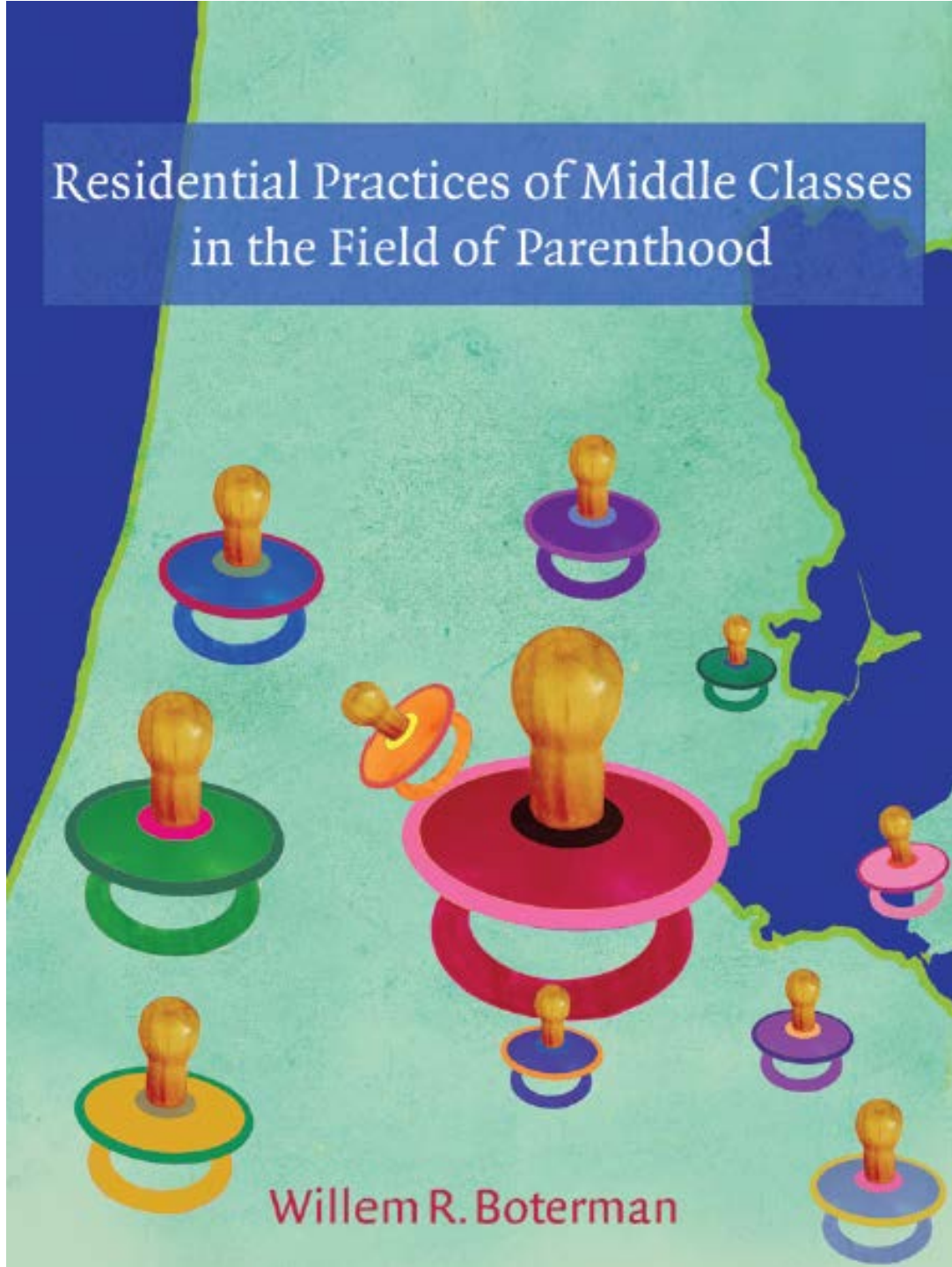
- Gentrification: de algemene toename van middenklasse in de stad
- Groeiende koopsector
- Nieuwbouw in de Aker, IJburg etc...

Residential Practices of Middle Classes in the Field of Parenthood

Willem R. Boterman

Het onderzoek

- Traditionele idee: kinderen horen niet in de stad
- Beleid is gericht op de stad als domein van één of tweepersoonshuishoudens
- Het krijgen van kinderen leidt tot vertrek uit de stad

Opzet onderzoek

Twee jaar volgen van middenklassegezinnen die:

- Binnen de ring van Amsterdam wonen
- Zwanger zijn van hun eerste kind
- Huishoudinkomen van €30.000-200.000
- Ten minste één van beide partners minimaal HBO opleiding

Methodes

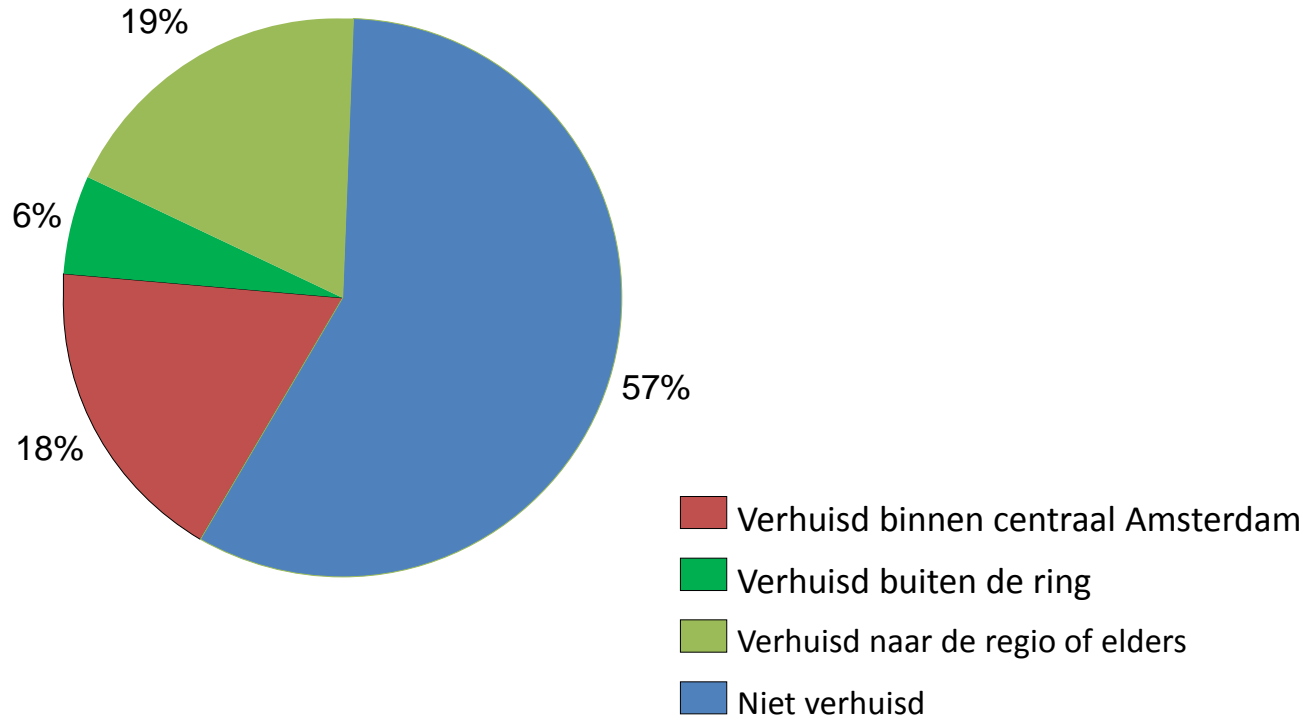
- Twee enquêtes, 2008, 2010
- Twee interviews met 28 stellen die zwanger waren van hun eerste kind (2008, 2010)
- GIS analyses van SSB data, EBB data, CBS en O&S Amsterdam data

Locatie Respondenten 2008-2010

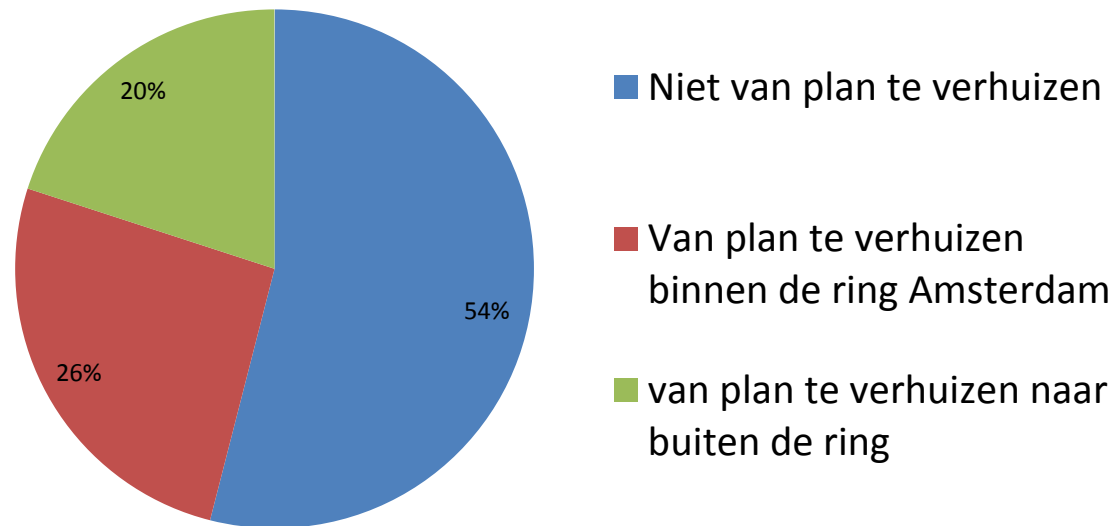
Resultaten

Verhuismobiliteit middenklassegezinnen 2008-2010 (n=232)

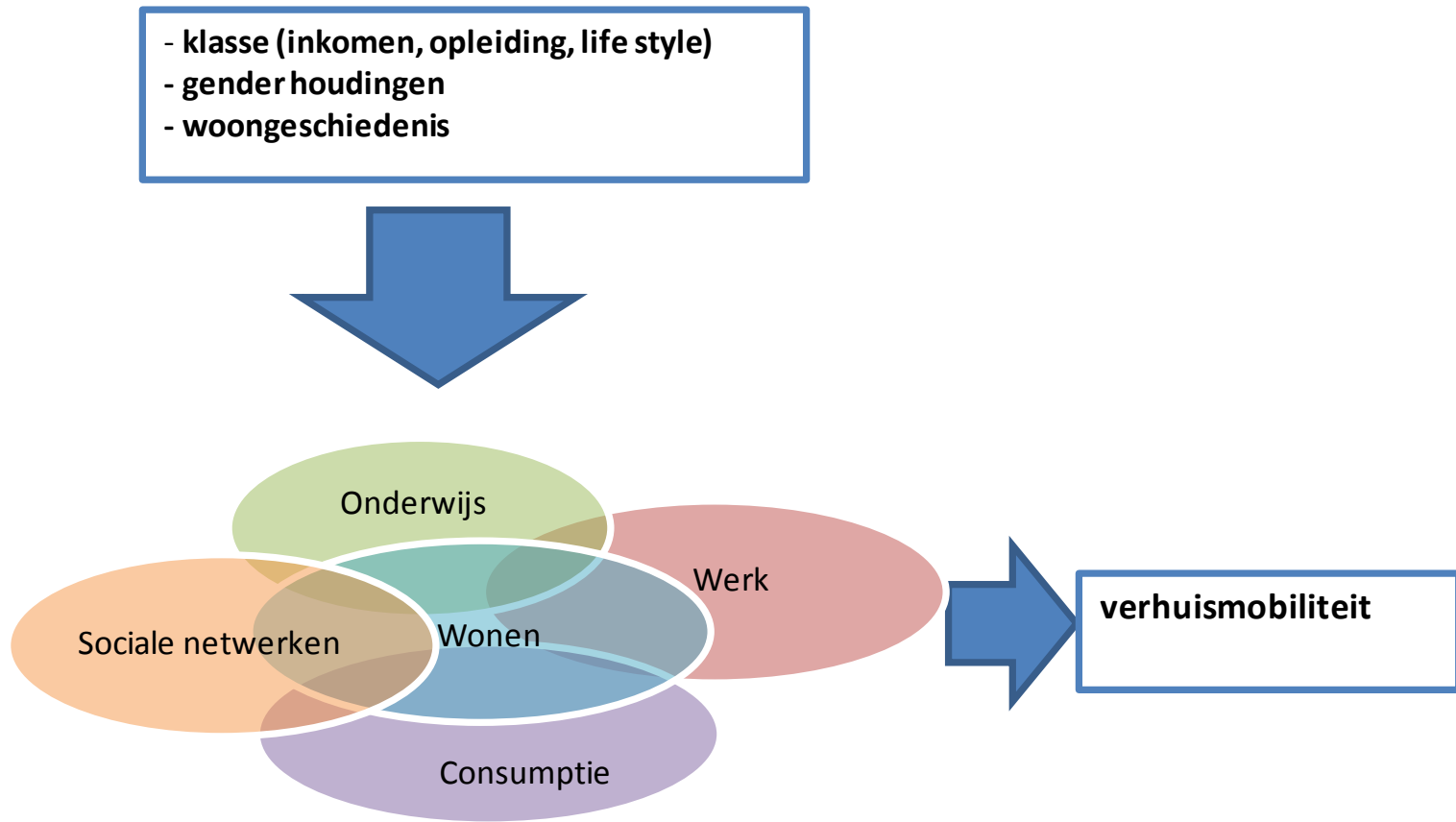

Resultaten

Verhuisintenties centraalwonenden 2010-2012 (n=159)

De vraag of middenklasse gezinnen blijven of weggaan uit de stad is verbonden met hun positie in vijf velden:

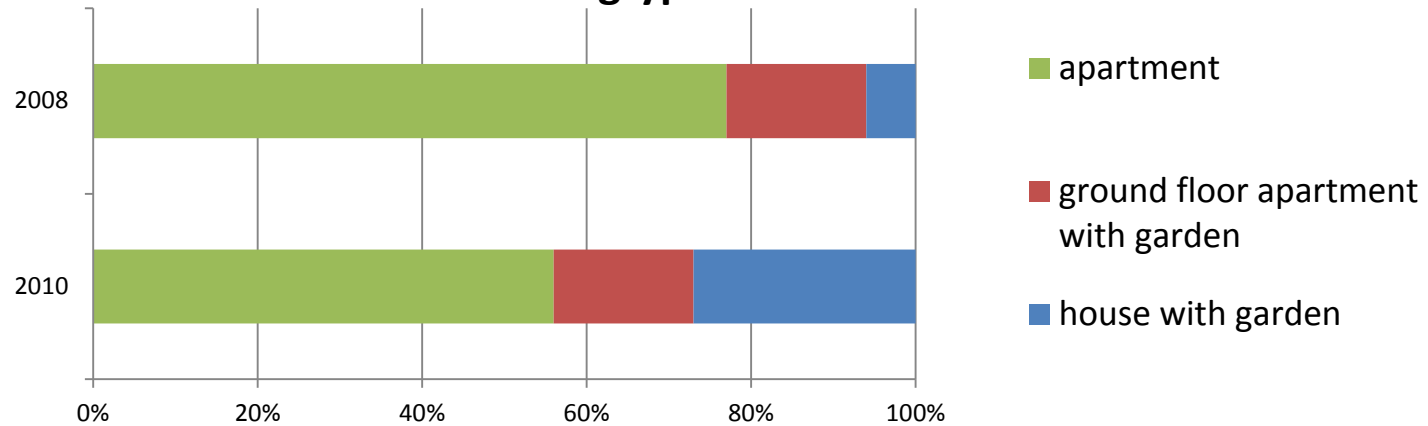

Wonen

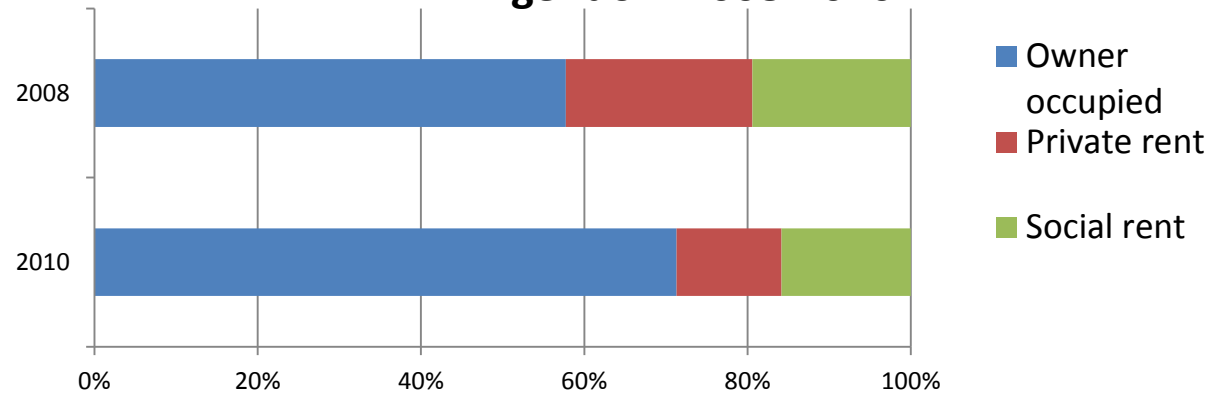
- Woningkenmerken (grootte, indeling, eigendom, type)
- Buurt (sociale samenstelling buurt, ligging)
- Symbolische aspecten (identiteit, distinctie)
- Persoonlijke achtergrond en ideeën over ouderschap

Resultaten Wonen

Woningtype in 2008-2010

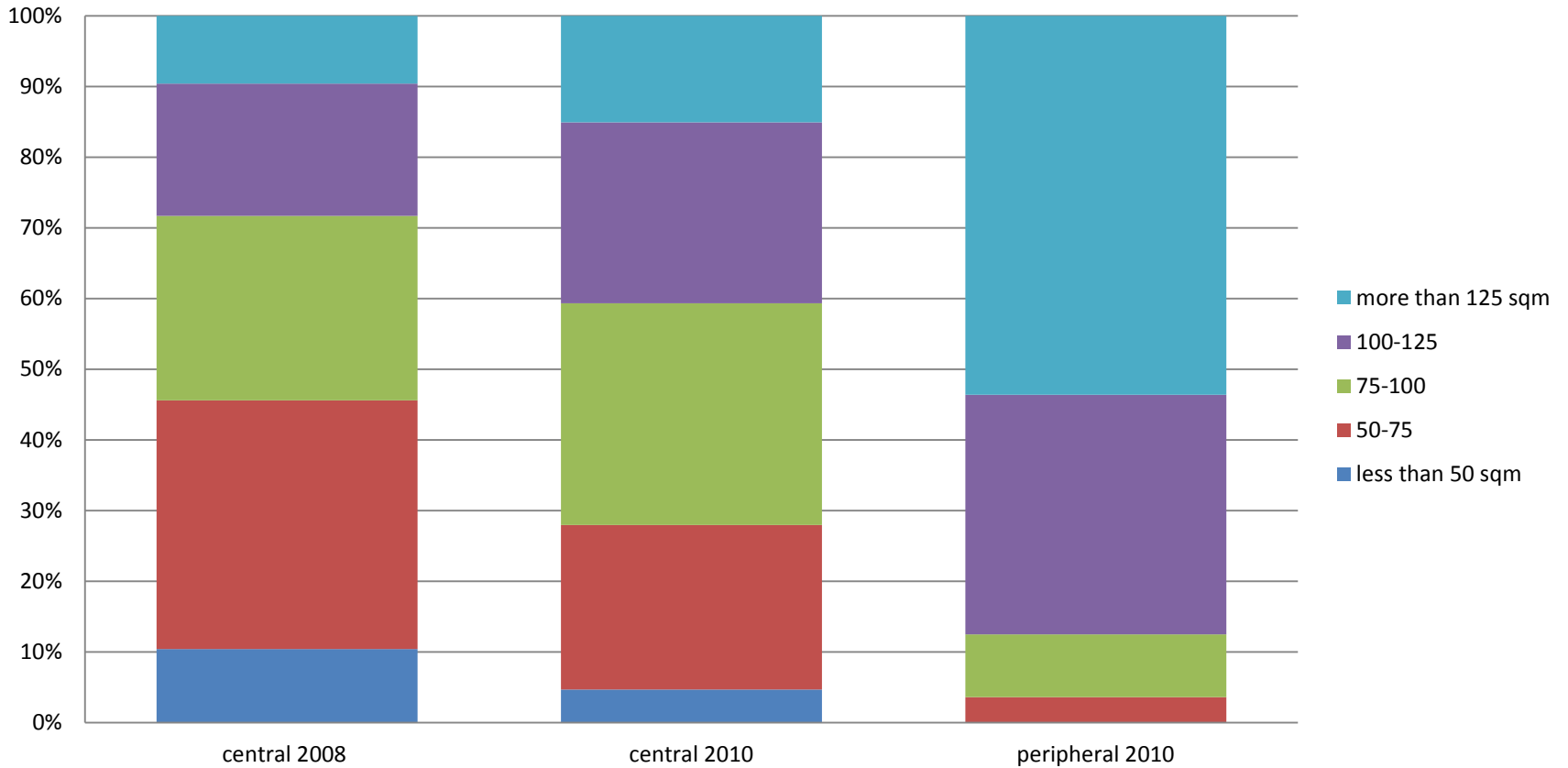

Eigendom 2008-2010

Resultaten Wonen

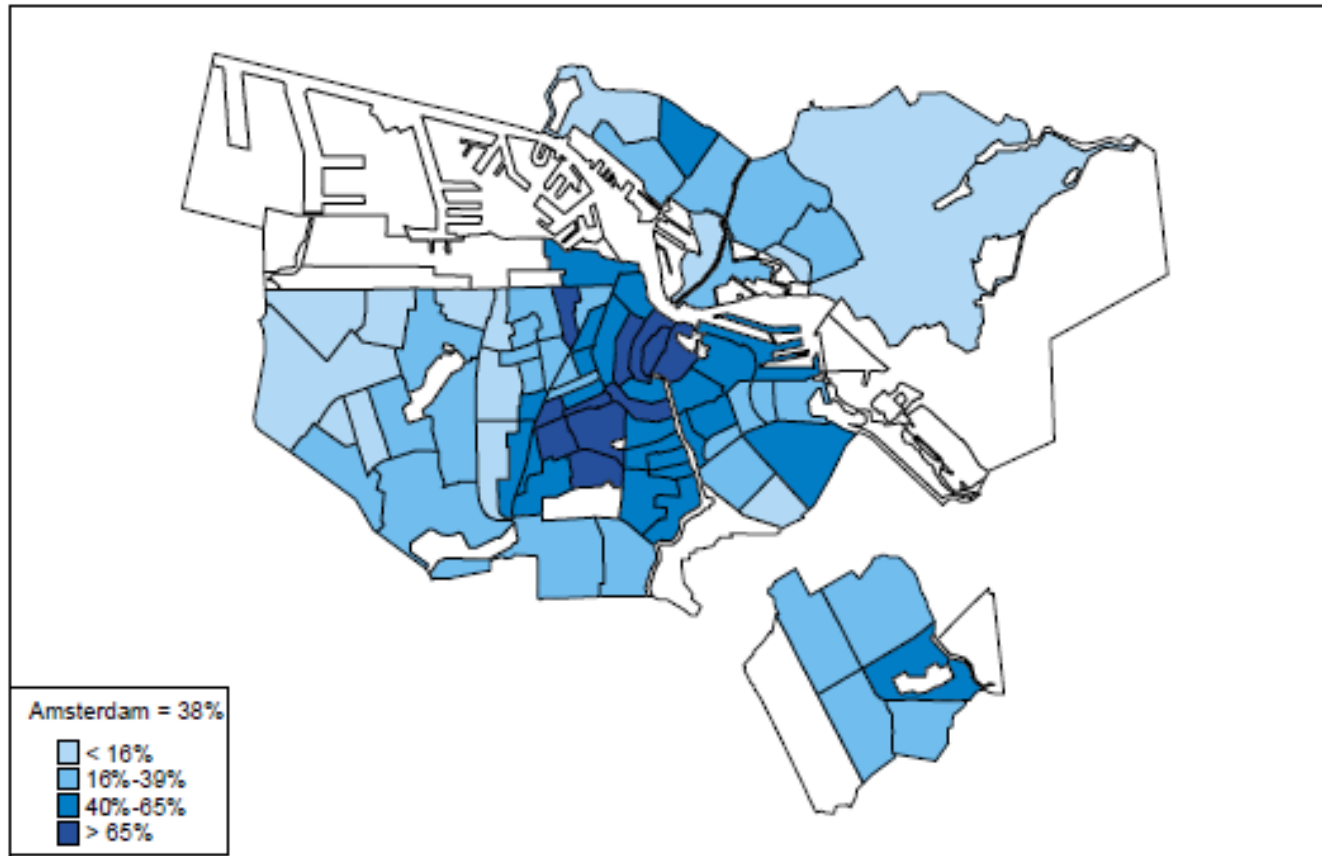
Woninggrootte 2008-2010

Werken

- Lokale arbeidsmarkt
- Woon-werk afstanden
- Taakverdeling

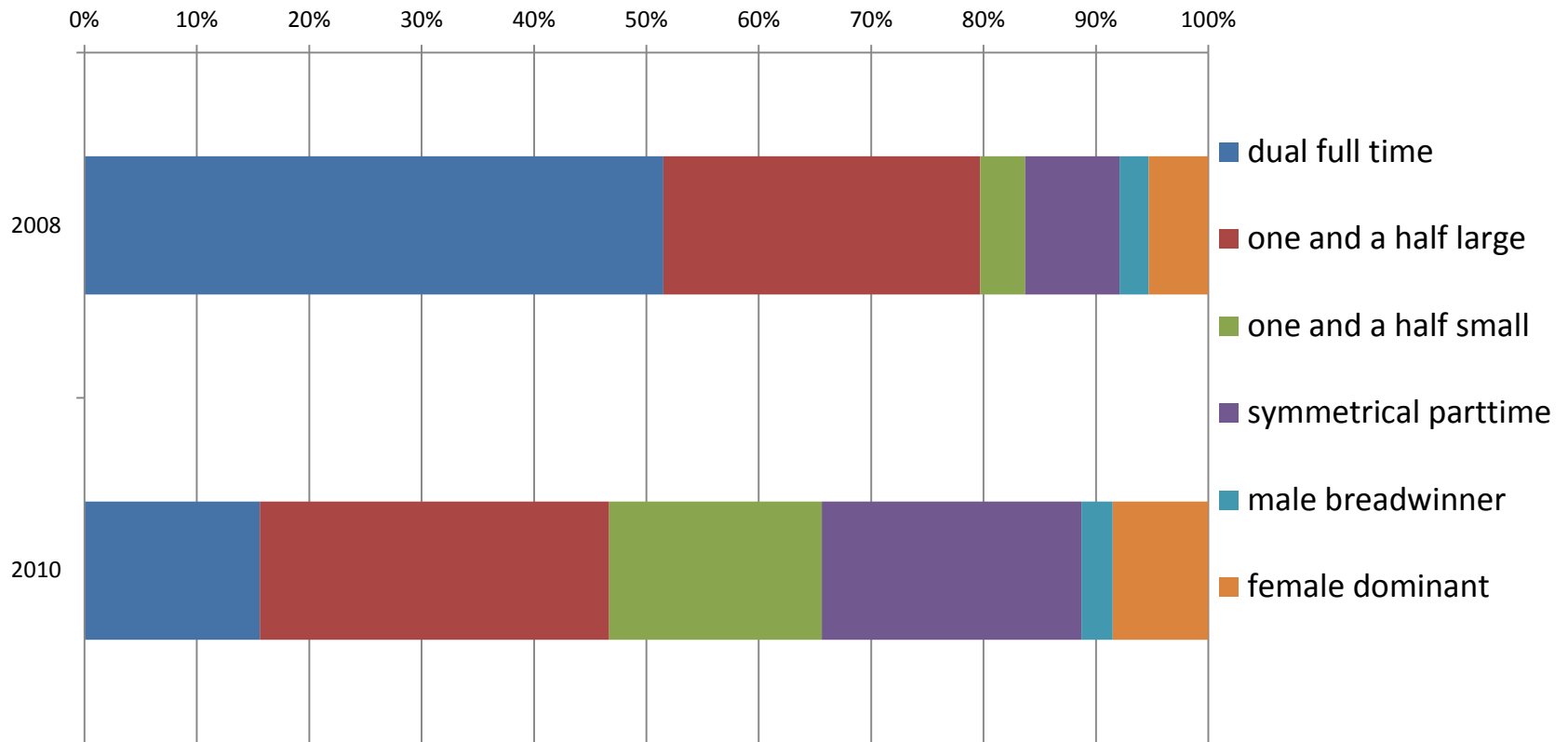
Kenniswerkers in Amsterdam

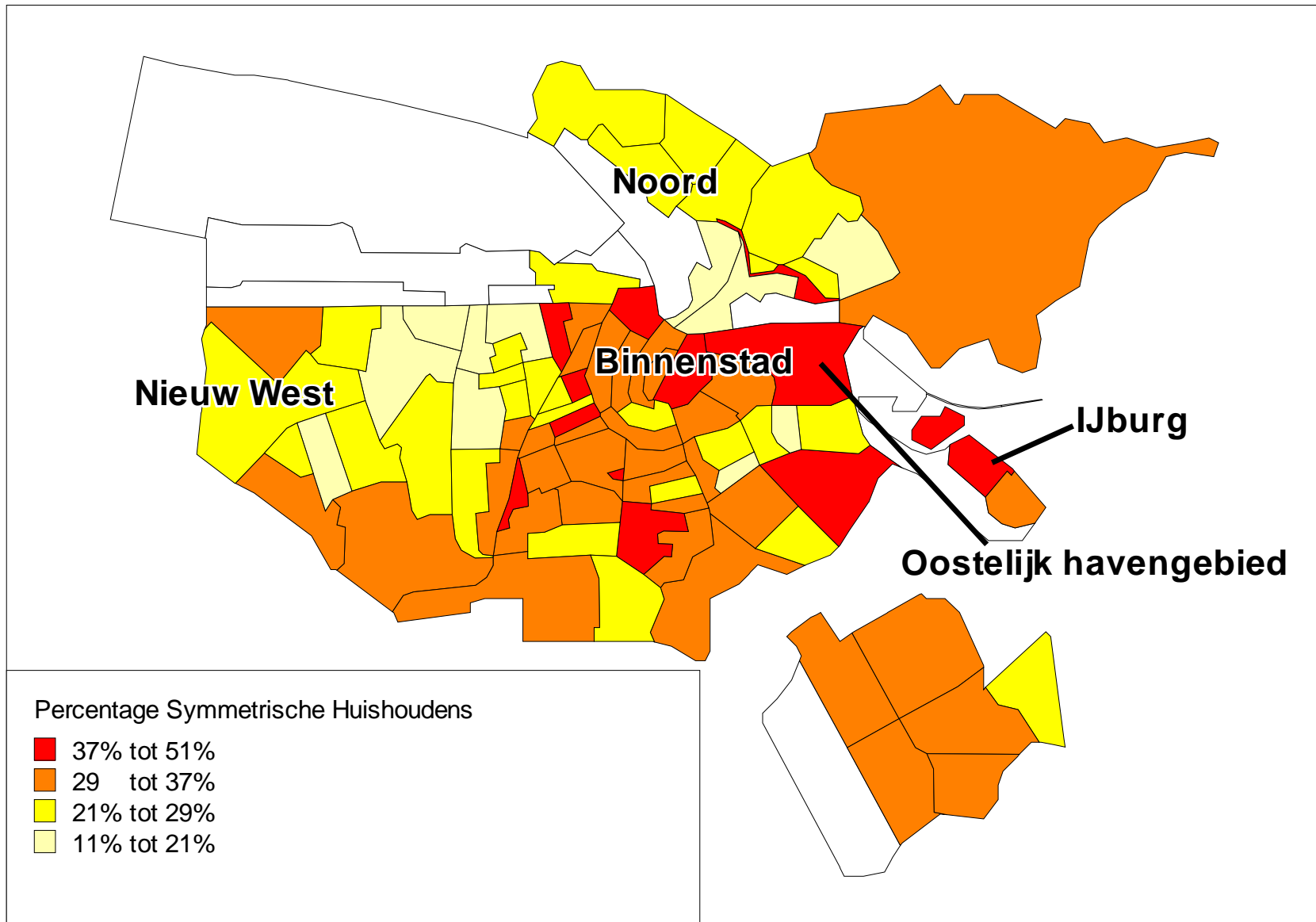
Woonoriëntatie kenniswerkers (bron: O&S, 2005)

Werken

Taakverdeling gezinshuishoudens

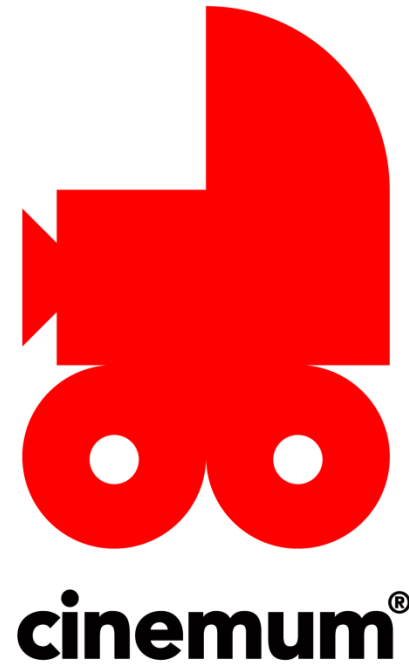

taakverdeling ruimtelijk gezien

Consumptie

- Culturele consumptie

Consumptie

- Culturele consumptie
- Symbolische consumptie van de stad zelf

Consumptie

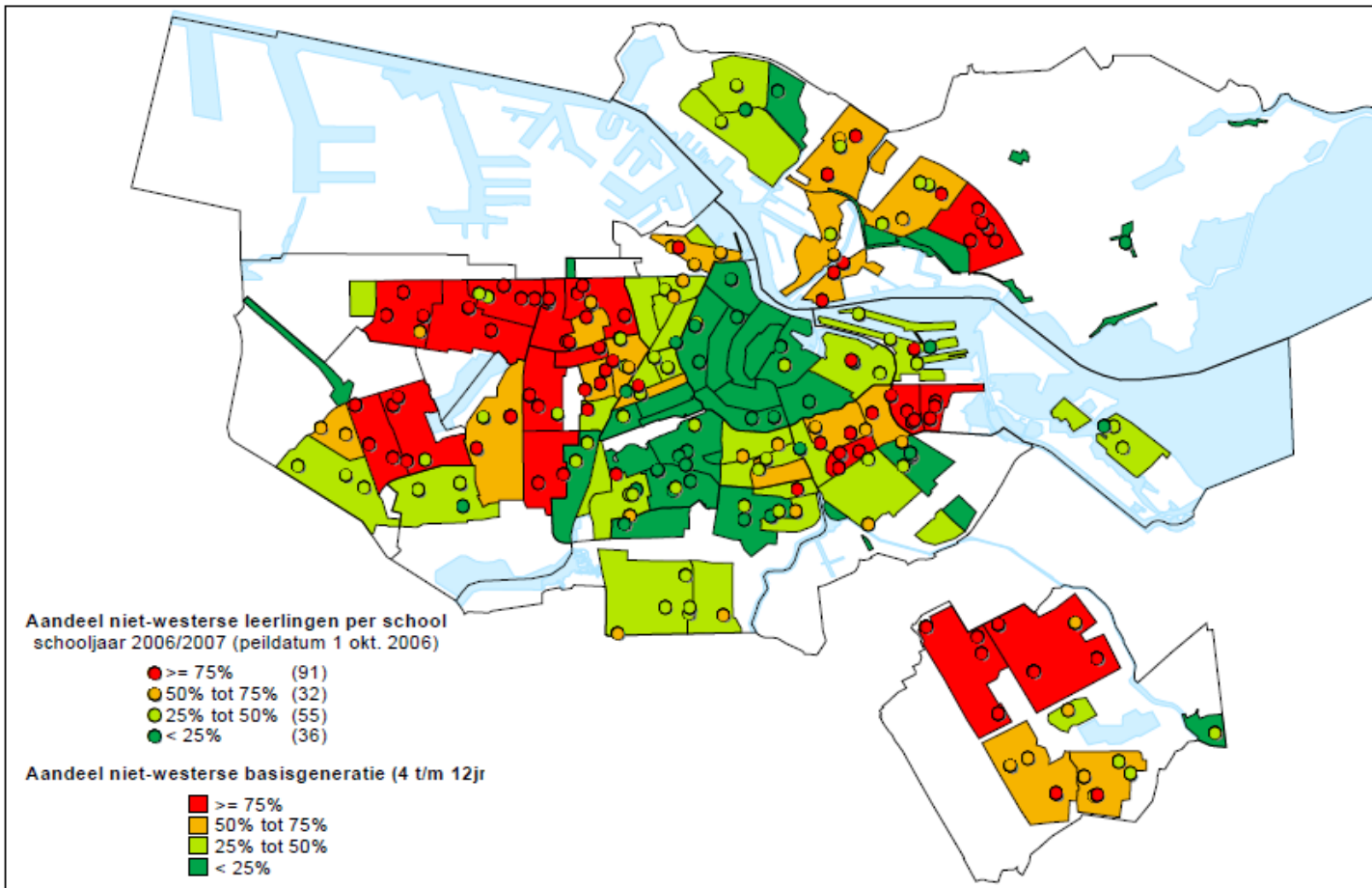
- Culturele consumptie
- Symbolische consumptie van de stad zelf
- Praktische aspecten van consumptie

Onderwijs

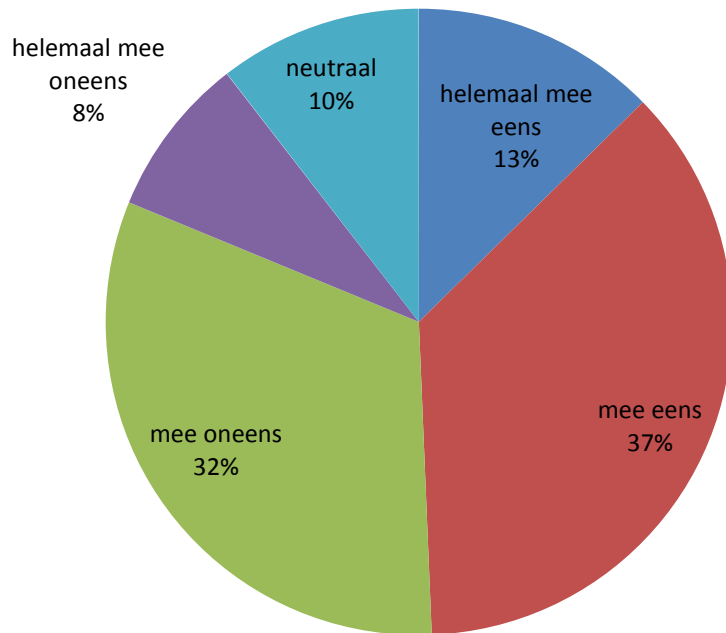
- Basisonderwijs:
  - Kwaliteit
  - Etnische samenstelling
  - Postcodebeleid en wachtlijsten
  - Nabijheid
- Middelbare school

Schoolsegregatie in Amsterdam

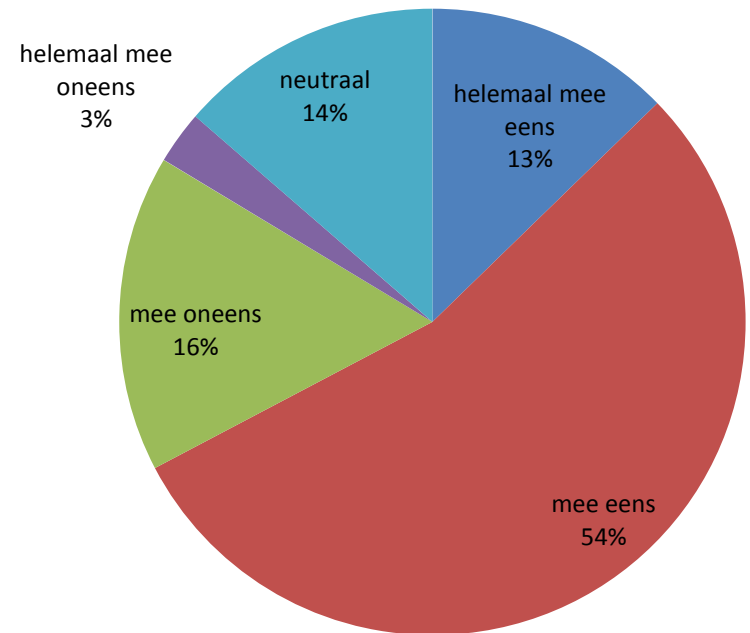

Schoolkeuze

Bij het kiezen van een woning houd ik rekening met de aanwezigheid van een goede school (2008)

Bij het kiezen van een woning houd ik rekening met de aanwezigheid van een goede school (2010)

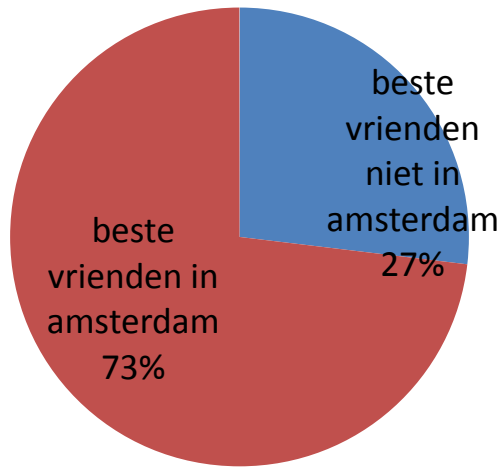

Sociale netwerken

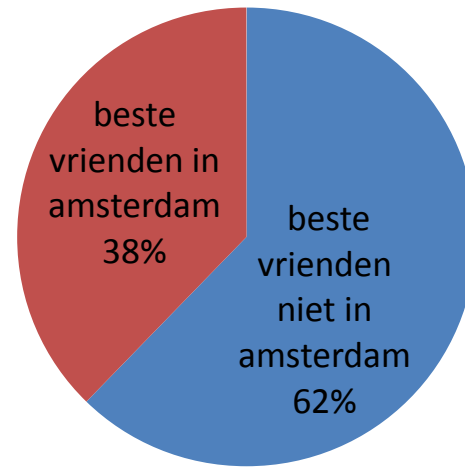
- Vrienden
- Familie
- Buren
- Buurt en Stadsgenoten

Vrienden

**in Centraal Amsterdam
gebleven**

**uit Centraal Amsterdam
verhuisd**

Verschillende trends

